

Yargıtay Kararları

Decisions of the Court of
Cassation

T.C.

YARGITAY

11. Hukuk Dairesi

ESAS NO : 2020/5300

KARAR NO : 2021/868

YARGITAY İLAMI

MAHKEMESİ: Karşıyaka Asliye Ticaret Mahkemesi

TARİHİ : 31.01.2018

NUMARASI : 2017/432-2018/23

DAVACI : G. Makine İmalat Mon. ve Müh. San. Tic. A.Ş.

DAVALI : D. G.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Taraflar arasında görülen davada Karşıyaka Asliye Ticaret Mahkemesi'nce verilen 31.01.2018 gün ve 2017/432 - 2018/23 sayılı kararı bozan Daire'nin 09.10.2019 gün ve 2018/2146 -2019/4679 sayılı kararı aleyhinde davacı vekili tarafından karar düzeltilmesi isteğinde bulunulmuş ve karar düzeltme dilekçesinin süresi içinde verildiği de anlaşılmış olmakla, dosya için düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı vekili, davalının davacı aleyhine kambiyo takibi başlattığını, takibe konu senede ekli G. A.Ş.'ne izafe edilen ciro imzasının ve kaşesinin yer aldığı kağıt parçasının, keşideci ve onun firması olan H. Mühendislik Ltd. Şti. ve G. A.Ş. arasında daha önce yapılmış olan ve karşı tarafta kalan sözleşme nüshasından kesilerek alonj gibi çek yaprağının alt kısmına eklenerek G. A.Ş.'nin de ciro silsilesine dahil edilmeye çalışıldığını, davaya konu çekin keşidecisi ve G. A.Ş.'den önce gelen cirantaların iş hacimleri itibarıyla çeki keşide ve ciro edecek durumda olduklarını, D.G.'nin boşandığı eşi B.G. ve yönetim kurulu üyeliği yaptığı G. A.Ş.'den haksız menfaat temin etmek, şirketi cebri icra ve haciz baskısı altına alarak ekonomik yönden zor durumda bırakmak ve bu durumdan faydalanmak için H.G. ile işbirliği yaptığını, G. A.Ş. ve D.G. arasında herhangi bir akdi ilişki bulunmadığını bildirerek Karşıyaka 4. İcra Müdürlü-

ğünün 2011/1352 esas sayılı icra takibine konu edilen 08.02.2011 keşide tarihli H.G. tarafından keşide edilen 6.000.000,00 TL bedelli çekten dolayı davacı şirketin borçlu olmadığını tespitine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, kambiyo senetlerinin sebepten arı olduğunu, bu çekin davalının eski kayınpederi tarafından söz verilen ve istekleri doğrultusunda boşanmanın gerçekleşmesi halinde daha sonra ödenecek bedel karşılığı verildiğini, çekte davalının sadece alonj üzerinde imzasının bulunduğunu, davalının bu çekin verilmesi nedeniyle mağdur olup dolandırıldığını, bu çek nedeniyle maddi ve manevi tazminat davaları açmadığı gibi çocuğunun velayetini de davacının oğluna bıraktığını savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda davanın kabulüne dair verilen kararın, taraf vekillerince temyiz edilmesi üzerine Yargıtay (Kapatılan) 19. Hukuk Dairesince davalı yararına bozulmasına karar verilmiştir.

Bu kez davacı vekili karar düzeltme isteminde bulunmuştur.

Dava, dava konusu çekte sonradan eklenen alonjun sahtecilik yoluyla oluşturulduğu iddiasına dayalı olarak açılan menfi tespit davasıdır.

Menfi tespit davalarında ispat yükü kural olarak davalı alacaklıdır. Davalı, alacaklı olduğunu takip ve dava konusu çek ile ispat etmek istemektedir. Dava konusu takip dayanağı çek incelendiğinde, H.G. tarafından H. Mühendislik Endüstriyel Sist. Kons. İmal. Montaj İnş. San. Tic. Ltd. Şti. lehine 08.02.2011 tarihinde keşide edildiği, lehtar tarafından birinci cirosu yapılarak daha sonra H.G., H.B.G., E. Çelik Kons. Mühendis İnşaat Mühendislik Makina İnşaat ve Turizm ve Sanayi Ticaret Ltd. Şti. ve H. Bayram Gül beyaz ciroları ile çekin arkasındaki alanın dolduğu, çekte bir alonj eklendiği ve bu alonj üzerinde yalnızca davacının cirosu ile davalının bankaya ibraz için attığı imza ve muhatap bankanın çekin karşılıksız olduğunu gösteren keşide tarihiyle aynı günde yazılmış tespit imzalarının bulunduğu anlaşılmaktadır. Davacının cirosu, çek ile alonjun birleştiği çizgiden uzakta ve sadece alonj üzerinde yer almaktadır.

Mahkemece alınan Adli Tıp Kurumu Fizik İhtisas Dairesi Adli Belge İnceleme Şube No: 2701 tarafından düzenlenen 11.04.2014 tarihli raporda “... Alonj bölümünde G. Makine İmalat Montaj ve Mühendislik San. ve Tic. A.Ş. içerikli kaşe izinin ve söz konusu şirket adına siyah mürekkepli kalem ile atılmış imzanın çek yüzeyi ile temas etmemesi ...” olgusuna işaret edilmiştir.

6762 sayılı TTK'nın 730/4 maddesi yollamasıyla 595. maddesi (6102 sayılı TTK'nın 818/1-d maddesi yollamasıyla 683. maddesi) gereğince cironun, çek veya çeke bağlı olan alonj denilen bir kâğıt üzerine yazılması ve ciranta tarafından imzalanması gerekmektedir. Çekte alonj kullanımı halinde, muhatap bankanın çekin ibrazı üzerine çekin karşılıksız olduğunu gösteren tespit şerhinin de alonj üzerine yazılmasına bir engel bulunmamakta, hatta bu hususta bir zaruret bulunmaktadır. Kanunda, alonjun “çeki (poliçeye) bağlı” olması gerektiğinden söz edilmiş olup bu kavramın, hukuki öngörülebilirlik ve hukuki güvenlik ilkesi kapsamında yorumlanması gerekmektedir. Bu çerçevede alonj kullanılmış bir çekte, alonjun bu çekiye bağlı ve çekle irtibatlı bir belge olduğu belirlenebilir olmalıdır. Çek ve alonj iki ayrı kâğıt parçası olup bunların sadece fiziken değil, hukuken de bir bütün halinde olmaları gerekmektedir. Ancak o zaman alonj ile hak sahibi olanlar bu haklarını güven içinde ileri sürebilirler.

Bir çekin keşidecisi çek yaprağı üzerinde imzaları olan lehtar ve cirantalar zaten bu çeki ödemekle yükümlü olduklarından, alonj ile hak sahibi olan hamile ödeme yaparak sorumluluktan kurtulacaklarından alonjun bu çekiye ait olması gerekliliği yönünden kural olarak fazla bir ihtilaf çıkması düşünülemez ise de, sadece alonj üzerinde ciro bulunan bir ciranta, alonj üzerindeki kayıtlara göre hamil olan kişiye çek bedelini ödemek zorunda kaldığında, bu alonjun bu çekiye ait olduğunun belirli olması önem kazanır. Zira alonj üzerinde ciro bulunan ciranta, çekteki miktarı ödemek zorunda kalmaktadır.

TTK'da alonj ile ilgili bir tanım yapılmamakta, ancak 6102 sayılı TTK'nın 683/1 maddesinde alonju oluşturacak belgenin kâğıt olması gerektiği belirtilmiştir. Alonju oluşturan kâğıdı, diğer kâğıtlardan ayıracak en önemli özellik alonjun, eklendiği senet ile arasındaki güçlü bağdan doğmaktadır. Bu bağ,

hem maddi bir bağ hem de iradi bir bağ olmalıdır. Alonj ile senet arasındaki maddi bağ, alonjun senetten tahrifat yapılmadıkça ayrılamayacak nitelikte senede sıkıca bağlanmasıdır. Alonj ile senet arasındaki iradi bağ ise, senede bağlanacak alonj üzerine söz konusu senet için alonj yoluyla işlem yapıldığının özel olarak belirtilmesiyle sağlanır. Yani alonju imzalarak taahhüt altına giren kişinin, taahhüdünü bu kâğıdın senetteki miktarı ödemeyi üstlendiğini gösteren ve senedin eki niteliğindeki alonj olduğu iradesini de belirterek yazması ve imzalaması gerekir. Senetten başka bir kâğıt olan alonjun senetle olan bağını sağlamak için her iki kâğıt parçasına denk gelecek şekilde bir beyan veya imza ya da alonj üzerine senedin ayırt edici özelliklerini yazmak gibi değişik yöntemlerle iki ayrı kâğıt parçasının iradi olarak birleştirildiğinin gösterilmesi gerekir (Bakınız: Fırat Öztan, Kıymetli Evrak Hukuku, 2. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 1997, s. 348; Vural Seven, “Kambiyo senetlerinde (Poliçe, Bono ve Çek) “Alonj””, İzmir Barosu Dergisi, Ocak 2017, s. 55-76; Hüsnü Turanlı, “Türk Hukukunda Alonj”, TFM 2017; 3(1), s. 123).

Alonjlu bir çek hukuk muhakemesi açısından bir belgedir. O halde bu belge HMK'nın 199. maddesinde belirtildiği gibi uyumsuzluk konusu vakıyı ispata elverişli olmalıdır. HMK'nın 207. maddesinde; senette çıkıntı, kazıntı ve silinti varsa ve ayrıca onaylanmamışsa bunların inkârı halinde göz önünde tutulamayacağı ve bu durum senedin geçerliliğine etkili olacak nitelikte ise senedin kısmen veya tamamen hükümsüz sayılabileceği düzenlenmiştir. Bu maddenin manasından hareketle bir kişinin bir belgeden hukuken sorumlu olabilmesi için belge ile o kişi arasında sorumluluğu doğurmaya elverişli uygun bir nedensellik bağı bulunması gerektiği söylenebilir.

Somut olayda, davaya konu çek ile alonjun birleştiği yerde yukarıda açıklandığı şekilde çek ile alonj arasında iradi ve hukuki bir bağ kuracak şekilde herhangi bir yazı, imza veya işaret bulunmadığından ve çekin tanzim tarihi ile Banka'ya ibraz tarihinin aynı olması gibi somut olayın özellikleri de dikkate alınarak davalının bu çekiye dayalı olarak alonj üzerinde ilk ciro bulunan davacıdan alacaklı olduğunu ispatlayamamış olduğundan menfi tespit davasının kabulüne ilişkin, sonucu itibarıyla doğru olan kararın gerekçesinin düzeltilerek onanması gerekirken Yar-

gıtay (Kapatılan) 19. Hukuk Dairesi'nin 09.10.2019 gün, 2018/2146 esas ve 2019/4679 karar sayılı ilamı ile bozulduğu anlaşıldığından davacı vekilinin karar düzeltme itirazlarının kabulü ile Yargıtay (Kapatılan) 19. Hukuk Dairesi'nin 09.10.2019 gün, 2018/2146 esas ve 2019/4679 karar sayılı bozma ilamının kaldırılmasına, HUMK. 438/son maddesi uyarınca hükmün gerekçesinin yukarıda açıklandığı şekilde değiştirilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

Başkan
M. Bülent SELÇUK

Üye
A. ORHAN

Üye
Dr. A. ASLAN

Üye
M. TUNÇ

Üye
Z. ÖZBAĞ (M)

MUHALEFET ŞERHİ

1- Dava, dava konusu çeke sonradan eklenen alonjun sahtecilik yoluyla oluşturulduğu iddiasına dayalı açılan menfi tespit davasıdır. Bu tür davalarda ispat yükü kural olarak davalı alacaklıdır. Davalı, alacaklı olduğunu takip ve dava konusu çek ile ispat etmek istemektedir.

2- Kıymetli evrak, üzerinde taşıdığı hak ile ayrılmaz bir bütündür. Hakkın ileri sürülmesi ve devredilebilmesi için maddi varlığı oluşturan senede ihtiyaç vardır. Senedin içerdiği hak, senetten ayrı olarak ileri sürülemeyeceği gibi başkalarına da devredilemez. Senedin taşıdığı hak, senet ile vücut bulduğu ve senetle mündemiç olduğundan kıymetli evrakla (senedin taşıdığı hak ile) ilgili tüm işlemlerin kambiyo senedi üzerinde yapılması gerekir. Kıymetli evrak tedavül amaçlı düzenlendiğinden tedavüle çıkan senetler, kanuni düzenlemelerle sıkı şekil şartlarına bağlanmıştır. Bunun nedeni, ticari hayatın güvene dayalı olması, güvenin korunmasıdır.

3- Türk Ticaret Kanunu'nda, cironun poliçe veya poliçeye bağlı olan ve "alonj" denilen kâğıt üzerine yazılması (TTK m.683/1), beyaz cironun (TTK m.683/2), aval şerhinin (TTK m.701/1) poliçe veya alonj üzerine yazılması öngörülmüş, mücbir sebep ortaya çıktığında poliçe hamili, mücbir sebepleri gecikmeksizin kendinden önce gelen kişiye ihbar etmekle ve bu ihbarı, altına tarih, yer ve imzasını da koyarak poliçeye veya alonja kaydetmekle yükümlü olup ayrıca mücbir sebebi gecikmeksizin kendi cirantasına ihbar etmeye ve bu ihbarı çeke veya alonja kaydedip, bunun altına, yerini ve tarihini yazarak

SONUÇ: Yukarıdaki açıklanan nedenlerle davacı vekilinin karar düzeltme itirazlarının kabulü ile Yargıtay (Kapatılan) 19. Hukuk Dairesi'nin 09.10.2019 gün, 2018/2146 esas ve 2019/4679 karar sayılı bozma ilamının kaldırılmasına, hükmün gerekçesinin DEĞİŞTİRİLEREK ONANMASINA, ödediği karar düzeltme harcının isteği halinde karar düzeltme isteyen davacıya iadesine, 04.02.2021 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

imzalamakla zorunlu tutulmuştur (TTK m.731). Bononun niteliğine aykırı düşmedikçe; Poliçelerin cirosuna ilişkin 681 ila 690 maddeleri, ödememe halinde başvurma haklarına dair 713 ila 727 ve 729 ila 732 maddeleri ile avale ilişkin 700 ila 702 nci maddeler de bonolar hakkında uygulanır (TTK m.778). Poliçeye ait, ciro hakkındaki 683 ila 685 inci maddeler, avalin şekil ve hükümleri hakkındaki 701 ve 702 nci maddeler çek hakkında da uygulanır (TTK m.818).

4- Ciro, tam ve beyaz ciro olarak iki şekilde yapılmaktadır. Lehine ciro yapılan kişinin ciroda gösterilmesine gerek olmadığı gibi, ciro, cirantanın sadece imzasından ibaret olabilir. Bu şekildeki cirolara "beyaz ciro" denir. Beyaz cironun poliçenin arkasına veya alonj üzerine yazılması gerekir (TTK'nın 683/2). Senedi beyaz ciro ile devralan kişi, bu senedi, kendi adına ya da diğer bir kişi adına doldurabilir, yeniden beyaz ciro ya da tam ciro ile devredebilir ya da beyaz ciroyu doldurmaksızın ve poliçeyi tekrar ciro etmeksizin poliçeyi başka bir kişiye verebilir (TTK m.684). Görüldüğü gibi, senedi beyaz ciro ile teslim alan kişinin senedi devretmek için ciro etmesi zorunlu değildir. Beyaz ciroda, lehine ciro yapılan kişinin gösterilmesi zorunlu olmayıp sadece ciro eden kişinin imzası yeterlidir. Bu durumda, beyaz ciroyla devralan kişi, hiç ciro etmeden de senedi devredebilir.

5- Türk Ticaret Kanunu'nun alonj üzerine beyaz ciro yapılmasına izin vermesi karşısında, alonj üzerine sadece imza atılarak ciro işlemi yapılabilir olması (TTK m.683/2), aslında irade beyanı ile imzanın farklı kâğıtlarda olduğu istisnai bir durum oluşturulduğundan bahsedilemez.

Alonj, arka yüzünde yer kalmadığı zaman, yapılacak işlemler için bono, çek veya poliçeye eklenen kâğıt parçası olup, alonj üstüne yapılacak işlemlerin hukuki açıdan senet üzerinde yapılan işlemlerle aynı hükümlere tabi olduğu kabul edilmelidir. Alonj, senedin arka yüzünün devamı/uzantısıdır. Kambiyo senedine ekli alonja atılan imza, ciro ve aval niteliğini kazanır.

Emre yazılı kambiyo senetlerinin devri ciro ve zilyetliğinin teslimi ile gerçekleşir. Giro, kural olarak senedin arka yüzüne yapılır, ancak yer kalmadığı takdirde arka yüzünün uzantısı olarak kabul edilen ve senede iliştilen alonj adlı kâğıda da yapılabilir. Hukuki olarak, "alonj" üzerine yapılacak işlemler, senet üzerine (özellikle arka yüzüne) yapılan işlemler ile aynı hükümlere tabidir. Dolayısıyla senedin arkasına yazılabilen tüm kayıtlar, bu bağlamda, ciro, aval, ihbar, ibraz şerhi işlemi alonj üzerine yazılabilir. Tam ve beyaz cirolarla senet tedavül edeceğinden müteselsil ve birbirine bağlı cirolardan yetkili olduğu anlaşılan (senedi elinde bulunduran) kişi şeklen yetkili hamildir.

6- Hukuk Muhakemeleri Kanunu, senette çıkıntı, kazıntı ve silinti olmasını ve senekteki yazı veya imza inkarını özel olarak düzenlenmiştir.

Senetteki çıkıntı, kazıntı veya silinti ayrıca onanmamışsa, inkar halinde göz önünde tutulmaz. Bu tür çıkıntı, kazıntı veya silinti mahkemece senedin geçerliliğine ve anlamına etkili olacak nitelikte görülürse, senet kısmen veya tamamen hükümsüz sayılabilir (HMK m.207/1).

Alonj üzerinde imzası bulunan kişinin, başka bir işlemde bulunan imzasının kesilerek senede eklendiği, imzası bulunan kâğıdın kendi iradesi dışında senede eklendiği, imzasının ürettiği/çoğaltıldığı veya sahte olarak atılmış olduğunun iddia edilmesi, aslında senetteki kambiyo ilişkisine dâhil olunmadığından HMK m.208/1 anlamında sahtelik iddiasıdır. Kendisi tarafından düzenlendiği iddia edilen bir belgedeki yazı veya imzayı inkar etmek istenirse, sahtelik iddiasında bulunmalıdır; aksi halde belge, aleyhine delil olarak kullanılır (HMK m.208/1). Adi bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinde, bu konuda bir karar verilmeye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz (HMK m.209/1). Resmi senet-

lerdeki yazı veya imza inkar edildiğinde, senetteki yazı veya imzanın sahteliği, ancak mahkeme kararıyla sabit olursa, bu senet herhangi bir işleme esas alınamaz (HMK m.209/2). Bu durumda ise, aradaki kambiyo ilişkisinin varlığından lehine hak çıkartan kambiyo senedi alacaklı olduğundan Hukuk Muhakemeleri Kanunu gereği ispat yükü onun üzerinde kalmaktadır (HMK m.190/1).

Alonj üzerindeki imzanın, başka bir işlemde bulunan imzasının kesilerek senede eklendiği (alonj yapıldığı) veya alonj üzerinde imzanın sahte olduğu, sahte olarak üretildiği/çoğaltıldığı iddia edildiğinde, kambiyo senedinin ayrılmaz bir parçası, senetle bir bütünlük oluşturmuş alonj üzerine ciro yapıldığını iddia eden kambiyo senedi alacaklısı (hamil) bu iddiasını kanıtlamalıdır.

7- Ayrıca başka bir işlemde bulunan imzanın kesilerek senede eklenmesi (alonj yapıldığı) veya alonj üzerinde imzanın sahte olması, sahte olarak üretilmesi/çoğaltılması halinde kâğıt üzerinde imzası bulunan kişinin alonj oluşturma ve ciro etme iradesi olamaz. Böyle bir iradenin olup olmadığının da tespitine gerek yoktur. Ortada sahte olarak üretilmiş kâğıt (alonj) ve imza vardır.

8- Sahtecilik iddiası, resen cezai soruşturma ve kovuşturmayı gerektirir. Özel belgede sahtecilik suçunun konusunun, emre veya hamile yazılı kambiyo senedi, emtiayı temsil eden belge, hisse senedi, tahvil veya vasiyetname olması halinde, resmi belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümler uygulanır (TCK m.210). Kambiyo senetleri resmi belge hükmünde belgelerdir. Bir resmi belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmi belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren veya sahte resmi belgeyi kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır (TCK m.204/1).

Sahte olduğu iddia edilen kambiyo senedi, kambiyo senetlerine mahsus takip yolu ile takip yapılması halinde icra müdürlüğünün suçta araç olarak kullanılması nedeniyle nitelikli dolandırıcılık suçu işlenmiş olur (TCK m.158/1-d).

9- Kanun Koyucu alonju, kanun ve ikincil düzenlemelerde/mevzuatta şekil şartına bağlamamıştır. Aksi halde belirli bir şekil öngörür bunu da geçerlilik şartı öngörebilirdi. Alonj dışında Kanun Koyucunun

öngördüğü, geçerlilik şekil şartları aynı kanun içinde düzenleme bulmuştur. Kıymetli evrakla ilgili düzenlemelerinde, maddi senet varlığı birden fazla parçadan oluşuyorsa bunun senet metninde belirtilmesini (açıklanmasını) zorunlu tutmuştur. Örneğin, bu durum nüshalarda görülebilir. Poliçe birbirinin aynı olmak üzere birden fazla nüsha olarak düzenlenebilir (TTK m.743/1). Bu nüshalara teselsül eden sıra numaraları konulur. Numaralar metne yazılır. Aksi takdirde nüshaların her biri ayrı bir poliçe kabul edilir (TTK m.743/2). Hamiline yazılı çekler hariç olmak üzere; bir ülkede düzenlenip de diğer bir ülkede veya aynı ülkenin denizaşırı bir kısmında ödenmesi şart olan ve aksine, bir ülkenin denizaşırı bir kısmında düzenlenip o ülkede ödenmesi şart olan ya da aynı ülkenin denizaşırı olan aynı kısmında yahut çeşitli kısımlarında düzenlenip ödenmesi şart olan her çek, birbirinin aynı olarak çeşitli nüshalar halinde düzenlenebilir. Bu nüshalar senet metninde teselsül eden sıra numaraları ile gösterilir. Aksi takdirde her nüsha ayrı bir çek sayılır (TTK m.813) hükümleri nazara alındığında Kanun Koyucu gerektiğinde maddi senet varlığının birden fazla olduğu hallerde, bunların birbiriyle ilişkili olduğunun senet metninden anlaşılması zorunlu tutmuştur.

Ayrıca kefalet sözleşmesinde olduğu gibi yazılı şekilde yapılmadıkça ve kefilin sorumlu olacağı azami miktar ile kefalet tarihi belirtilmedikçe geçerli olmayacağı, kefilin, sorumlu olduğu azami miktarı, kefalet tarihini ve müteselsil kefil olması durumunda, bu sıfatla veya bu anlama gelen herhangi bir ifadeyle yükümlülük altına girdiğini kefalet sözleşmesinde kendi el yazısıyla belirtmesini şart koşturmuştur (TBK m.583). Tüm bu hususlar nazara alındığında Kanun Koyucu gerektiğinde geçerlilik şartı olan şekli, ayrıntılı olarak düzenlemiştir.

10- Alonj hususunda bir şekil şartı öngörülmemiş olması Kanun Koyucunun bilinçli tasarrufu olup bu hususta kanun boşluğundan da bahsedilemez. Alonjda yapılan işlemlerde imzanın yanında yazı ve ibare gibi şekil şartının öngörülmemiş olması, alonjun, senede fiziken bağlı olup senedin arka yüzünün ayrılmaz bir parçası olması buna etkili olmuştur.

11- Türk Ticaret Kanunu da “poliçeye bağlı olan” ifadesiyle alonjun senede maddi olarak bağlan-

ması gerektiğini vurgulamıştır (m.683/1). Kanun’da bu bağlılığın ne şekilde olacağı ise belirtilmemiştir.

Kanunda alonjun senede bağlı olduğu, özellikle fiziki bir bağlantının olduğu ifade edilmekte, alonjun, senede yapıştırılması, tutturulması kast edilmektedir. Böylece, poliçenin arka yüzü olarak kabul edilen alonj ile senedin arkasına yapılabilen işlemler zincirinde kopukluk yaşanmasının önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Alonj, senetle sıkı bağ/ilişki olmasının ötesinde senedin arka yüzünün devamı dolayısıyla senedin ayrılmaz bir parçasıdır. Önemli olan alonjun, senetten tahrifat yapılmadan ayrılamayacak nitelikte sıkı bir şekilde bağlı olmasıdır. Ciro, aval işlemi yapılabilen, ihbar ve ibraz şerhi yazılabilen alonj, bağlandığı senetle fiziken ve hukuken bir bütünlük oluşturur.

12- Alonj ile senet arasındaki iradi bağ, senede bağlanacak alonj üzerine söz konusu senet için alonj yoluyla işlem yapıldığının özel olarak belirtilmesiyle sağlanacağı, yani alonju imzalayarak taahhüt altına giren kişinin, taahhüdünü bu kağıdın senetteki miktarı ödemeyi üstlendiğini gösteren ve senedin eki niteliğindeki alonj olduğu iradesini de belirterek yazması ve imzalaması gerektiği, senetten başka bir kağıt olan alonjun senetle olan bağını sağlamak için her iki kağıt parçasına denk gelecek şekilde bir beyan veya imza ya da alonj üzerine senedin ayırt edici özelliklerini yazmakla gibi değişik yöntemlerle iki ayrı kağıt parçasının iradi olarak birleştirildiğinin gösterilmesi gerektiği, aksi takdirde hukuki güvenlik kalmayacağı, sahtecilik olayları önlenemeyeceği gerekçesiyle alonjun varlığı açısından kanunda düzenlenmemiş bir geçerlik şartı getirilmesi uygun değildir.

Alonjun, senetle sıkı bağ olmasının ötesinde senedin arka yüzünün devamı dolayısıyla ayrılmaz bir parçası olup senetle bütünlük oluşturur. Sadece bağ veya derecelendirilmiş bağ yönünden bakıldığında taahhüdün bu kağıdın alonj olduğu iradesini de belirterek yazılması gibi fiziki bağın gerekliliği halinde, bu fiziki bağın tespiti gerekecektir. Her fiziki bağ peşinden tespit edilmeyi de gerektirir.

Eğer bu ilişki/bağın kurulabilmesi için alonj üzerine konulacak işaret, yazı, şerh vb. ibarelerin nelerden ibaret olacağı, alonj üzerinde imzaları bu-

lunan ciranta/lar, hamili ile birlikte hangi şahıslar tarafından nasıl konulacağı, üçüncü şahsın dahilinde ne olacağı, ayrıca alonj olduğunun tespitinin hangi şahıslar tarafından yapılacağı hep bir sorun oluşturacaktır. Tüm bu hususların tartışılmasına neden olacak, uyuşmazlıkları artıracaktır.

13- “Kanunu bilmemek mazeret sayılmaz ilkesi” kanuni düzenlemeler için geçerlidir. Kanunda alonj yönünden geçerlilik şartı olarak kağıt olması gerektiği belirtilip bir şekil şartı öngörülmediği halde kanuni düzenleme dışında alonjun geçerliliği için şekil şartı öngörülmesi halinde bu ilkenin uygulanması mümkün olmayacak, uyuşmazlıkların azaltılmasına değil, artmasına sebebiyet verecektir. Kanuni veya ikincil düzenlemeler dışında getirilen şekil şartlarına uyulmadığında, senede eklenmiş alonjda özellikle ciro iradesiyle imzası bulunan cirantanın, getirilen şekle uygun olmadığından bahisle alonjun geçersizliğini kötü niyetli olarak ileri sürmesi halinde, alonj geçerlilik kazanmadığında yeni uyuşmazlıklar ortaya çıkaracağı gibi getirilen şeklin, alonj üzerinde işlem sahiplerince kötü niyetli olarak ileri sürülmesi nedeniyle öncelikle müracaat sahibine ait hakların kaybına sebebiyet verecektir. Aynı şekilde kanuni düzenleme dışında getirilen şekil şartlarına uygun olmayan, ancak kanuni düzenlemeye uygun alonj halinde iyi niyetli hamil, alonj üzerinde imzası bulunan aval veya cirantaya müracaat hakkını kullanamayacaktır.

14- Alonj, bono, çek veya poliçeye, arkalarında işlem yapmak için yer kalmadığında yapılması gereken ciro, aval, mücbir sebep, ihbar ve ibraz şerh işlemi için eklenen/iliştirilen kağıttır. Çekte alonj kullanımı halinde, muhatap bankanın çekin ibrazı üzerine çekin karşılıksız olduğunu gösteren tespit şerhinin de alonj üzerine yazılmasına bir engel bulunmamaktadır. Alonj, hukukumuzda senedin arka yüzünün devamı niteliğinde bir kağıt olarak nitelendirilmektedir.

Olması gerektiği belirtilen yazı gibi eksikliğin çeke ekli alonj üzerinde bulunması nedeniyle karşılıksızdır şerhi bulunan alonjun geçersiz sayılması halinde, müracaat hakları kullanılamaz hale gelecektir. Özellikle bankaya ibraz edilen çekin, eksiklik nedeniyle alonj vasfında sayılmadığından bahisle banka tarafından karşılıksız şerhi konulmaması halinde çek süresinde ibraz edilmemiş sayılacaktır.

Çek, TTK.nun 796. maddesinde belirlenen süre içinde muhatap bankaya ibraz edilmez ise, bu çekle artık müracaat hakkı kullanılamaz. Böyle bir çek, adi senede dahi dönüşmez. Bu durumdaki çek ancak, HMK.nun 202. maddesi anlamında yazılı delil başlangıcı niteliğinde bir belge olup, davada temel ilişkiye dayanılmış ise, alacağın diğer yan delillerle kanıtlanması gerekir. Öte yandan, çeki ciro yoluyla elde eden hamilin keşideci ile aralarında bir akdi ilişki bulunmayacağına göre, temel ilişkiye dayalı olarak keşideciye karşı bir talepte bulunmasına da imkan yoktur.

Tüm bu nedenlerle uyuşmazlıklar azalmayacak, hak kayıpları ile birlikte uyuşmazlık çeşitlenerek çoğalacaktır.

15- Dava konusu takip dayanağı çek incelendiğinde, H.G. tarafından H. Mühendislik Endüstriyel Sist. Kons. İmal. Montaj İnş. San. Tic. Ltd. Şti. lehine 08.02.2011 tarihinde keşide edildiği, lehtar tarafından birinci cirosu yapılarak daha sonra H.G., H.B.G., E. Çelik Kons. Mühendis İnşaat Mühendislik Makine İnşaat ve Turizm ve Sanayi Ticaret Ltd. Şti. ve H. Bayram Gül beyaz ciroları ile çekin arkasındaki alanın dolduğu, çeke bir alonj eklendiği ve bu alonj üzerinde yalnızca davacının cirosu ile davalının bankaya ibraz için attığı imza ve muhatap bankanın çekin karşılıksız olduğunu gösteren şerhin bulunduğu anlaşılmaktadır. Davacının cirosu, çek ile alonjun birleştiği çizgiden uzakta ve sadece alonj üzerinde yer almaktadır.

Somut olayda iddia edildiği gibi başka bir işlemde imzası kesilerek alonj yapılması mümkündür. Alonju oluşturacak belgenin kağıt olması gerektiği kanun belirttiğinden, senedi oluşturan belge dışında her türlü kağıt, alonj olabilir. Beyaz ciro işlemlerinde sadece imzanın yeterli olduğu düşünüldüğünde imza atılabilecek kadar bir kağıt parçası da senede eklenerek alonj olabilecektir. Özellikle sözleşme altında imzaların metinden bir kaç santim altında bulunması ve kesilerek alonj yapılması halinde sahteliğe konu imzadan önce birkaç beyaz ciro işlemi yapılabilir/yapmak mümkündür. Başka bir işlemde ki irade beyanını ihtiva eden imzanın kesilmek suretiyle bir senede ciro olarak eklenmesi suretiyle sahtecilik işlemi olarak kullanılabilir. İşlemin yapılması cezai ve hukuki sorumluluk doğurur. Ceza

soruşturması amacı maddi gerçeği bulmak olduğundan her türlü delille ispatlanabileceği gibi reşen her türlü araştırma ve inceleme yapılabilir. Sahtecilik iddiası reşen soruşturmaya konu olur. Basit şekilde yapılabilen bu sahteciliğin tespiti de mümkündür. Örneğin başka bir işlemdeki imzanın bulunduğu kağıt kesilerek alonj yapılması halinde alonj yapılan kağıttaki sahteliğe konu yapılan imza, senedin ön/arka yüzündeki yazı ve imza ile alonjdaki imza ve yazılardan eski olacağından bu konuda belge inceleme uzmanına, kağıt ve mürekkep analizi yaptırılarak teknik inceleme sonucunda bile sahtecilik kolaylıkla tespit edilebilir.

16- Kanun Koyucu özellikle imzadan ibaret beyaz ciroyu bile kabul ettiği halde, ispat kolaylığı sağlanması, sahteciliğin önünü geçilmesi, uyumsuzlukların azaltılması öngörüsü ile (kanuni düzenleme veya kanunun izin verdiği mevzuat dışında geçerlilik şartı getirilemeyeceğinden) eldeki davaya konu çek ile alonjun birleştiği yerde, çek ile alonj arasında hukuki bir bağ kuracak şekilde herhangi bir yazı, imza ve işaret bulunmadığından bahisle değiştirilerek onanması yönündeki çoğunluk görüşüne iştirak edilmemiştir.

Zikrullah ÖZBAĞ Üye

Y.Y.Y N.B.Y
Karşılaştırıldı.
N.Ç.

T.C.
YARGITAY
Hukuk Genel Kurulu

ESAS NO : 2019/(19)11-254

KARAR NO : 2022/584

TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLAMI

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ: İzmir 1. Asliye Ticaret Mahkemesi

TARİHİ : 08.11.2018

NUMARASI : 2018/815-2018/955

DAVACI : A. C. San. ve Tic. A.Ş. vekili Av. Azize Öngünşen

DAVALILAR : 1-A. İ. E. 2- A. E. 3- İ. N. E.
vekilleri Av. Uğur Burak Duru

1. Taraflar arasındaki “itirazın iptali” davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, İzmir 1. Asliye Ticaret Mahkemesince verilen davanın davalı A. İ. E. yönünden kabulüne, davalılar İ.N.E. ve A.E. yönünden reddine ilişkin karar davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay (Kapatılan) 19. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

2. Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve direnme kararının verildiği tarih itibariyle 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HM-K)’nun Geçici 3. maddesine göre uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu (HUMK)’nun 26.09.2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanun’la değişikliği öncesi hâliyle 438. maddesinin 2. fıkrası hükmü gereğince direnme kararının temyiz incelemesinde duruşma yapılmayacağından davacı vekilinin duruşma talebinin reddine karar verilip dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

I. YARGILAMA SÜRECİ

Davacı İstemi:

4. Davacı vekili dava dilekçesinde; davalıların anne ve çocukları olup, davalılar A.İ.E. ve A. E.’nin, T. T. Donanım San. ve Tic. A.Ş. ile T. Isıtma Soğutma İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti’nin ortakları olduğunu, T. Isıtma Soğutma İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti’nin müvekkili şirketten ısıtma ve soğutma sistemleri satın aldığı, T. Isıtma Soğutma İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. ile bazı çeklerde keşideci olan T. T. Donanım San. ve Tic. A.Ş.’nin ticarî faaliyetinin bozulduğunu, davalıların T. Isıtma Soğutma İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti’nin müvekkili şirkete olan her türlü borcunun 2.500.000 TL’lik kısmına kadar 28.10.2013 tarihli müteselsil kefalet senedi ile kefil olduklarını, müvekkili şirketin elinde T. Isıtma Soğutma İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. ve T. T. Donanım San. ve Tic. A.Ş. tarafından keşide edilen toplam 2.274.000,50 TL’lik çek bulunduğunu, bu çekler ile ilgili icra takipleri yapıldığını, İzmir 15. İcra Müdürlüğü’nün 2014/7036 E. sayılı dosyasında yapılan takibe davalıların itiraz ettiğini, itirazın haksız olduğunu ileri sürerek davalıların itirazının iptali ile takibin devamına, asıl alacağın %20’si oranında icra inkâr tazminatının davalılardan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalılar Cevabı:

5. Davalılar vekili cevap dilekçesinde; müvekkillerinin davaya konu icra dosyasından muaccel olmuş ve istenebilir bir borcunun bulunmadığını, müteselsil kefile müracaat edebilmek için gerekli şartların oluşmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesi Kararı:

6. İzmir 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin 08.10.2015 tarihli ve 2014/1198 E., 2015/867 K. sayılı kararı ile; davacı ile dava dışı şirket arasında ticarî ilişki bulunduğu, dava dışı şirket borçlarının bir kısmının ödenmediği, davalıların da 28.10.2013 tarihli müteselsil kefalet senedi ile dava dışı şirketin her türlü borçlarının 2.500.000 TL’lik kısmı için kefil oldukları, belgenin beş yıl süreli olduğu, davalılar tarafından kefalet limiti ve kefalet tarihinin el yazısı ile senet metnine yazıldığı, ancak el yazısı ile olan beyanda müteselsil ya da benzeri bir ifadeye yer verilmediği, yalnızca senedin arka yüzünde davalılardan A.İ.E.’nin müteselsil

ibaresini içeren el yazısının bulunduğu, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 583/1. maddesi uyarınca yalnızca davalılardan A.İ.E.'nin verdiği kefaletin müteselsil kefalet hükmünde olduğu, diğer davalıların el yazılı beyanlarında müteselsil veya benzer ibare bulunmadığından adi kefalet hükümlerine göre sorumlu tutulabileceği, davalı A.İ.E.'nin müteselsil kefalet hükümlerine göre dava konusu borçtan sorumlu olduğu, ancak TBK'nın 585/1. maddesine göre, adi kefalette alacaklının asıl borçluya başvurmadan kefile yönelmesi mümkün olmadığı için davacının asıl borçlu aleyhine yaptığı icra takibi semeresiz kalmadığı sürece diğer davalılardan borcun ifasını talep edemeyeceği, asıl borçlu şirketler hakkında kesin aciz belgesi alındığı takdirde bu davalılara başvurabileceği, icra dosyasında böyle bir belgeye rastlanılmadığı gerekçesiyle davalı A.İ.E. yönünden davanın kabulüne, itirazın iptali ile 432.500 TL asıl alacak, 3.619,97 TL işlemiş faiz toplamı 436.119,97 TL üzerinden takibin devamına, takibin devamına karar verilen bölüm üzerinden hesaplanacak %20 icra inkâr tazminatının bu davalıdan alınarak davacıya verilmesine, diğer davalılar yönünden davanın reddine karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı:

7. Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

8. Yargıtay (Kapatılan) 19. Hukuk Dairesinin 18.06.2016 tarihli ve 2016/2405 E., 2016/10936 K. sayılı kararı ile;

“... Temyize konu uyumsuzluk, 28.10.2013 tarihli “müteselsil kefalet senedi” başlıklı belge altında “müşterek borçlu ve müteselsil kefil” kenar başlığı altında imzaları bulunan davalılar A.E. ve İ.N.E.'nin müteselsil kefil olup olmadıkları yönünde toplanmaktadır.

Mahkemece, adı geçen kişilerin kefalet sözleşmesinde kefalet limitini ve kefalet tarihini el yazıları ile yazmış olmalarına rağmen, “müteselsil kefil sözcüğünü el yazısı ile yazmadıklarından kefaletlerinin adi kefalet olarak kabulü gerektiğinden bahisle yazılı şekilde hüküm oluşturulmuştur.

6098 sayılı TBK'nın 583/1. maddesine göre, “Kefalet sözleşmesi, yazılı şekilde yapılmadıkça ve kefilin sorumlu olacağı azami miktar ile kefalet tarihi belir-

tilmedikçe geçerli olmaz. Kefilin sorumlu olduğu azami miktarı, kefalet tarihini ve müteselsil kefil olması durumunda bu sıfatla veya bu anlama gelen herhangi bir ifade ile yükümlülük altına girdiğini, kefalet sözleşmesinde kendi el yazısı ile belirtmesi şarttır”.

Belirtilen yasa hükmünde kefaletin geçerlilik şartları bu şekilde öngörülmüş ise de, 6102 sayılı TTK'nın 7. maddesinde ticari teselsül karinesi düzenlenmiştir. Buna göre, “(1) İki veya daha fazla kişi, içlerinden yalnız biri veya hepsi için ticari niteliği haciz bir iş dolayısıyla, diğer bir kimseye karşı birlikte borç altına girerse, kanunda veya sözleşmede aksi öngörülmemiş ise müteselsilen sorumlu olurlar. Ancak, kefil ve kefillere taahhüt veya ödemenin yapılmadığı veya yerine getirilmediği ihbar edilmeden temerrüt faizi yürütülemez. (2) Ticari borçlara kefalet halinde hem asıl borçlu ile kefil, hem de kefiller arasındaki ilişkilerde de 1. fıkra hükmü geçerli olur”.

Somut olayda davalılar, dava dışı T. Ltd. Şti. ile davacı A. C. A.Ş. arasındaki ticari ilişkiden kaynaklanan her türlü borçlara 2.500.000 TL. limitle müteselsil kefil olarak kefalet senedini imzalamışlardır. Görüldüğü gibi, kefalet senedinde kefaletin müteselsil kefalet olduğu açıkça belirtildiği gibi, 6102 sayılı TTK'nın 7. maddesinde hükme bağlanan ticari teselsül karinesi karşısında ticari borçlara kefaletin müteselsil kefalet olduğunun kabulü gerekir. Bu itibarla olayımızda “müteselsil kefalet” sözcüklerinin kefillerin el yazısı ile yazılmamış olması, kefaletlerinin müteselsil kefalet olarak yorumlanmaması sonucunu doğurmaz. Kefaletle ilişkin diğer geçerlilik koşullarının ise gerçekleşmiş olduğu dosya içeriğinden anlaşılmaktadır. Bu durumda mahkemece davalılar A.E. ve İ.N.E.'nin kefaletlerinin de müteselsil kefalet niteliğinde olduğu kabul edilerek deliller bu çerçevede değerlendirilip sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, adı geçenlerin kefaletlerinin niteliğinin yorumlanmasında yanılıya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir...” gerekçesiyle kararın bozulmasına, bozma nedenine göre davacı vekilinin diğer temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Direnme Kararı:

9. İzmir 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin 08.11.2018 tarihli ve 2018/815 E., 2018/955 K. sayılı kararı ile; önceki kararın gerekçesi aynen tekrarlamak suretiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi:

10. Direnme kararı süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

11. Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; 28.10.2013 tarihli “Müteselsil Kefalet Senedi” başlıklı belge altında “müşterek borçlu ve müteselsil kefil” kenar başlığı altında imzaları bulunan davalılar A.E. ve İ.N.E.’nin müteselsil kefil olup olmadıkları, buradan varılacak sonuca göre mahkemece davalılar A.E. ve İ.N.E. yönünden davanın reddine dair verilen kararın yerinde olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

12. Uyuşmazlığın çözümü açısından öncelikle konuyla ilgili yasal düzenleme ve kavramların açıklanmasında yarar vardır.

13. Kefalet sözleşmesi, somut olaya uygulanması gereken TBK’nın 581. ilâ 603. maddeleri arasında düzenlenmiştir.

14. Kefalet sözleşmesiyle kefil, asıl borçlunun borcunu ödememesi durumunda, söz konusu borçtan şahsen sorumlu olacağını taahhüt etmektedir (*Aral, Fahrettin: Borçlar Hukuku-Özel Borç İlişkileri, Ankara 2007, s. 437*). Daha yalın bir anlatımla bu sözleşme ile kefil, borçlunun asıl borcu ifa edememesi riskini üzerine alır (*Özen, Burak: Kefalet Sözleşmesi, İstanbul 2008, s. 6*).

15. Kefalet sözleşmesi TBK’nın 581. maddesinde; “Kefalet sözleşmesi, kefilin alacaklıya karşı, borçlunun borcunu ifa etmemesinin sonuçlarından kişisel olarak sorumlu olmayı üstlendiği sözleşmedir” şeklinde tanımlanmıştır.

16. Türk Borçlar Kanunu’nun 583/1. maddesinde, kefalet sözleşmesinin yazılı şekilde yapılmadıkça ve kefilin sorumlu olacağı azamî miktar ile kefalet tarihi belirtilmedikçe geçerli olmayacağı, kefilin, sorumlu olduğu azamî miktarı, kefalet tarihini ve müteselsil kefil olması durumunda, bu sıfatla veya bu anlama gelen herhangi bir ifadeyle yükümlülük altına girdiğini kefalet sözleşmesinde kendi el yazısıyla belirtmesinin şart olduğu düzenlenmiştir.

17. Kefaletin türleri ise TBK’nın 585 vd. maddelerinde düzenlenmiş ve uyuşmazlık konusu müteselsil kefaletle ilgili olarak TBK’nın 586/1. maddesi; “Kefil, müteselsil kefil sıfatıyla veya bu anlama gelen herhangi bir ifadeyle yükümlülük altına girmeyi kabul etmişse alacaklı, borçluyu takip etmeden veya taşınmaz rehnini paraya çevirmeden kefilini takip edebilir. Ancak, bunun için borçlunun, ifada gecikmesi ve ihtarin sonuçsuz kalması veya açıkça ödeme güçsüzlüğü içinde olması gerekir.” hükmünü içermektedir.

18.6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun (TTK) “Teselsül karinesi” başlıklı 7. maddesi;

“(1) İki veya daha fazla kişi, içlerinden yalnız biri veya hepsi için ticari niteliği haiz bir iş dolayısıyla, diğer bir kimseye karşı birlikte borç altına girerse, kanunda veya sözleşmede aksi öngörülmemişse müteselsilen sorumlu olurlar. Ancak, kefil ve kefillere, taahhüt veya ödemenin yapılmadığı veya yerine getirilmediği ihbar edilmeden temerrüt faizi yürütülemez.

(2) Ticari borçlara kefalet hâlinde, hem asıl borçlu ile kefil, hem de kefiller arasındaki ilişkilerde de birinci fıkra hükmü geçerli olur.” hükmünü haizdir.

19. Adi işlerde birden fazla borçludan her birinin alacaklıya karşı borcun tamamından sorumlu olması için bu yönde beyanlarının olması aranırken, ticarî hayatta hız, güven ve kredi düzeninin korunması gibi çeşitli sebeplerle TTK’nın 7/1. maddesinde kural olarak teselsül karinesine yer verilmiş, birlikte borç altına giren kişilerin kanun gereği müteselsil sorumluluğa tâbi tutulmaları esas kabul edilmiştir (*Ülgen, Hüseyin/Helvacı, Mehmet/Kendigelen, Abuzer/Kaya, Arslan/Ertan, Nomer Füsun N.: Ticari İşletme Hukuku, İstanbul 2015, s. 68*).

20. Müteselsil sorumluluğun söz konusu olması için öncelikle sözleşmenin borçlu tarafında birden fazla gerçek ve/veya tüzel kişinin bulunması gerekir. Teselsül karinesi için işin, borç altına girenlerin tamamı yönünden ticarî iş niteliğini haiz olmasına gerek bulunmamaktadır. Borcun borçlulardan en az biri için ticarî, iş olması yeterli olup, müteselsil sorumluluk için birden fazla borçlunun, alacaklı veya alacaklılara karşı birlikte borç altına girmeleri gerekir.

21. İki veya daha fazla kimsenin, içlerinden yalnız biri veya hepsi için ticarî nitelikteki iş nedeni-

le borç altına girmesi hâlinde, aralarında müteselsil sorumluluğun olması için dış ilişkiyi düzenleyen sözleşmede (alacaklı ile borçlu arasındaki sözleşmede) aksi yönde bir hükmün olmaması gerekir. Sözleşmede müteselsil sorumluluğun kabul edilmediği yönünde bir düzenleme varsa borçlular sözleşmedeki düzenleme uyarınca borcun tamamından değil sadece kendi paylarına düşen kısımdan sorumlu olurlar. Borçluların yalnızca kendi aralarında, yani iç ilişkide kısmî sorumluluk öngörmüş olmaları ise müteselsil sorumluluğa engel teşkil etmez.

22. Görüldüğü üzere adi işlerde borçlular arasındaki teselsül, kural olarak ancak borçluların alacaklıya karşı borcun tamamından sorumlu olduğunu beyan etmeleri hâlinde mümkün iken, ticarî işlerde iki veya daha fazla kimse içlerinden yalnız biri veya hepsi için ticarî nitelikteki bir iş dolayısıyla alacaklıya karşı müştereken borç altına girerlerse, bu yönde bir irade açıklamaları olmasa dahi, kanunen müteselsilen sorumlu olurlar. Ticarî bir borç nedeniyle birden fazla borçludan her birinin borcun bir kısmından sorumlu olması ise, ancak alacaklı ile aralarındaki sözleşmede buna ilişkin açık bir hüküm olması hâlinde mümkündür (*Ülgen/Helvaci/Kendigelen/Kaya/Ertan, s. 70*).

23. Ticarî bir borca, asıl veya müşterek borçlular yanında, ayrıca kefalet de verilmiş olabilir. Az yukarıda açıklanan teselsül karinesi, TTK'nın 7/2. maddesi uyarınca ticarî borçlara kefalet hâlinde, hem asıl borçlular ile kefiller hem de kefillerin kendi arasındaki ilişkilerde de söz konusu olur.

24. Müteselsil kefalet karinesinin uygulanması için, borcun ayrıca kefil bakımından da ticarî olmasına gerek yoktur. Buna göre ticarî bir borca kefalet hâlinde, dış ilişkideki sözleşmede aksi kararlaştırılmadığı sürece, yani müteselsil kefalet açıkça bertaraf edilmediği takdirde, kefiller borçlu ile birlikte müteselsilen sorumlu olurlar. Eş söyleyişle kefilin birden fazla olması hâlinde gerek kefiller arasında gerekse kefillerle borçlular arasında müteselsil sorumluluk söz konusu olur. Dolayısıyla alacaklı bu durumda önce asıl borçluya başvurmak veya taşınmaz rehnini paraya çevirmek yoluyla takip yapmak zorunda olmaksızın alacağın tamamı için asıl borçlu ve kefillere başvurabilir. Ancak bu durumda kefil veya kefillerden temerrüt faizi istenebilmesi için, taahhüdün ye-

rine getirilmediğinin veya ödemenin yapılmadığının ihbar edilmesi gerekir. Müteselsil kefile ihbar gönderilmesi sadece onun takipten önce temerrüde düşürülmesi ile ilgili olup ihbarın yapılmaması, sorumlu olunan anapara için takibe engel değildir (*Ülgen/Helvaci/Kendigelen/Kaya/Ertan, s. 70, 71*).

25. Ticarî olmayan borçlara kefalet hâlinde kefaletin müteselsil olması için sözleşmede bu yönde açık hüküm bulunması, yani kefilin “*müteselsil kefil sıfatıyla veya bu anlama gelen herhangi bir ifadeyle yükümlülük altına girmeyi kabul etmiş olması*” gerekirken ticarî işlere kefalet durumunda TTK'nın 7/2. maddesi ile, sözleşmede aksi kararlaştırılmadığı sürece kefillerin borçlu ile birlikte müteselsilen sorumlu olacağı karine olarak kabul edilmiştir.

26. Öte yandan “*Genel Kanun - Özel Kanun*” ilişkisine de değinmekte yarar bulunmakta olup, kanun hükümlerinin içerdiği konular açısından her olaya veya herkese uygulanması mümkün olan kanunlar “*Genel Kanun*”, buna karşılık belirli olaylara veya belli durumlara uygulanan kanunlar ise “*Özel Kanun*” olarak tasnif edilmektedir.

27. Hukuk normları hiyerarşisinde aynı hususla ilgili farklı düzenlemeler içeren eşit hiyerarşik statüye paylaşılan normların var olması hâlinde mevcut olaya uygulanacak hukuk normları “*Genel Kanun - Özel Kanun*” ilişkileri göz önünde bulundurularak tespit edilmelidir. Aynı olaya ilişkin iki kanun hükmünün çatıştığı bu durumlarda daha özel düzenlemeler içeren kanun hükümlerinin uygulanması esastır.

28. Tüm bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davalılar dosya içerisinde yer alan 28.10.2013 tarihli “*Müteselsil Kefalet Senedi*” başlıklı belgeyi, dava dışı T. Isıtma Soğutma İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. ile davacı şirket arasındaki ticarî ilişkiden kaynaklanan her türlü borçlara 2.500.000 TL limitle müteselsil kefil olarak imzalamışlardır.

29. Söz konusu kefalet senedinde, kefaletin müteselsil kefalet olduğu açıkça belirtilmiştir. Bu durumda TTK'nın 7. maddesinde düzenlenen ticarî teselsül karinesi uyarınca ticarî borçlara kefaletin müteselsil kefalet olduğunun kabulü gerekir. Her ne kadar “*müteselsil kefalet*” sözcükleri davalılar A.E. ve İ.N.E.'nin kendi el yazısı ile yazılmamış ise de, somut olaydaki ticarî iş kapsamındaki kefaletin müteselsil

kefalet olmadığına ilişkin aksine sözleşmede hüküm bulunmaması karşısında, TTK'nın 7/2. maddesinde ticarî işlerde müteselsil kefalet ile ilgili özel düzenleme nedeniyle, TBK'nın müteselsil kefaletle ilişkin düzenlemeleri somut olaya uygulanamayacağından davalıların kefaletinin müteselsil kefalet olduğunun kabulü gerekmektedir. Mahkemece davalılar A.E. ve İ.N.E.'nin verdiği kefaletin, bu davalıların kendi el yazılı beyanlarında müteselsil veya benzer ibare bulunmadığından adi kefalet hükmünde olduğu gerekçeyle verilen direnme kararı yerinde değildir.

30. Hâl böyle olunca; tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dosyadaki tutanak ve kanıtlara, bozma kararında açıklanan gerektirici nedenlere göre, Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

31. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

IV. SONUÇ

Açıklanan nedenlerle;

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 6217 sayılı Kanun'un 30. maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na eklenen "Geçici Madde 3" atfıyla uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429. maddesi gereğince **BOZULMASINA**,

İstek hâlinde temyiz peşin harcın yatırana geri verilmesine,

Aynı Kanun'un 440. maddesi uyarınca kararın tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 21.04.2022 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Adem ALBAYRAK
Birinci Başkanvekili

Nurten ABACI UTKU

Hafize Gülgün VURALOĞLU

Nebahat ŞİMŞEK

Yakup ATA

Belkıs KARAKAŞ

Öznur KAKİLLİOĞLU

Nesrin ŞENGÜN

Ahmet Hamdi GÜLER

Dr. Şanver KELEŞ

Fatma Feyza ŞAHİN

Gülfem SAYGILI

Hüseyin TUZTAŞ

Sevil KARTAL

Hatice KAMIŞLIK

Sevinç TÜRKÖZMEN

Battal YILMAZ

Fatma AKYÜZ

Zeki GÖZÜTOK

Ali Kemal ÜNSOY

Şahin ÇİL

**Karşılaştırıldı. S.K.
Yazı İşl. Md.**

T.C.

YARGITAY

Hukuk Genel Kurulu

ESAS NO : 2020/11-699

KARAR NO : 2022/1093

TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLAMI

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ: Ankara Bölge Adliye Mahkemesi
20. Hukuk Dairesi

TARİHİ : 01.07.2020

NUMARASI : 2020/658-2020/574

DAVACILAR : 1-Kültür Hizmetleri A.Ş.
2- İstanbul Kültür Üniversitesi
vekilleri Av. Emine Artar EltutanDAVALILAR : 1-Türk Patent ve Marka Kurumu
vekili Av. Dilber Mine Somuncuoğlu
Tüzün
2- Metod Eğitim Kurumları A.Ş.
(Eski Unvan: Bilişim Eğitim Hiz-
metleri ve Tic. Ltd. Şti.)
vekili Av. Sadiye Çelik

1. Taraflar arasındaki “Türk Patent ve Marka Kurumu (Kurum) Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu (YİDK) kararının iptali ve marka hükümsüzlüğü” davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesince verilen davalılar vekillerinin istinaf başvurularının esastan reddine, davacılar vekilinin istinaf başvurusun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak davanın kabulüne dair karar, davalı Kurum vekilinin temyizi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesince Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

2. Direnme kararı davalı Kurum vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

I. YARGILAMA SÜRECİ

Davacı İstemi:

4. Davacılar vekili; müvekkillerinin “Kültür” esas ibareli birçok tescilli markalarının bulunduğu, davalı şirketin 2015/36239 sayılı “KÜLTÜR YAYINCILIK Özel Ders Defterim+Şekil” ibareli marka başvurusuna iltibas, benzerlik, tanınmışlık, gerçek hak sahipliği ve kötü niyet gerekçesi ile yaptıkları itirazlarının nihaî olarak YİDK kararıyla reddedildiğini, taraftar arasında 1992’den beri hukuksal ihtilaf bulunduğunu, mahkeme kararlarının müvekkilleri lehine olduğunu, davalı şirketin kötü niyetli olarak kanun boşluklarından yararlandığını, 1996’da hizmet markaları tescil edilmeye başlayınca, davalı şirketin iki adet marka tescili yaptırdığını, müvekkillerinin dava konusu ibarenin üstün ve gerçek hak sahibi olduğunu, marka başvurusunun açıkça kötü niyetli olduğunu, tescil talebinin müvekkillerinin markalarına yakınlaşma amacı taşıdığını, Kurum kararının kendi içerisinde çelişkili olduğunu ileri sürerek YİDK’nın 2016-M-11366 sayılı kararının iptaline, tescil edilmiş olması hâlinde davalı şirkete ait markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabı:

5. Davalı Kurum vekili; kurum kararının usul ve yasaya uygun olduğunu, markalardaki “Kültür” ibaresinin eğitim ve öğretim hizmetleri bakımından ayırt ediciliğinin düşük olduğunu, bu sebeple markalar arasında karıştırılma ihtimalinin bulunmadığını, 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin (556 sayılı KHK) 8/4. maddesi koşullarının oluşmadığını, kötü niyetin ispat edilemediğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

6. Davalı şirket vekili; davacı taraf lehine verilmiş bir yargı kararı bulunmadığını, müvekkilinin “KÜLTÜR” esas ibareli markalarını yıllardır tescilli olarak kullandığını, davacıların kötü niyetli olduğunu, taraf markaların farklı olduklarını, iltibasa neden olunamayacağını belirterek davanın reddini savunmuştur

İlk Derece Mahkemesi Kararı:

7. Ankara 4. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinin 18.12.2017 tarihli ve 2017/5 E., 2017/483 K. sayılı kararı ile; davalı şirketin “KÜLTÜR YAYIN-

CILIK Özel Ders Defterim+Şekil ibareli marka başvurusu ile davacıların “KÜLTÜR” esas ibareli tescilli markaları arasında dava konusu edilen 2015/36239 sayılı markanın kapsamında yer alan 16. sınıftaki “tespihler” hariç tüm mal ve hizmetler yönünden biçim, düzenleme ve tertip tarzı itibarıyla görsel ve işitsel olarak ortalama tüketicileri itibasına düşürecek derecede bir benzerliğin bulunduğu, ortalama düzeydeki alıcı kitlesinin, yukarıda belirtilen mal ve hizmetler yönünden markalar arasındaki farklılığı algılamayacağı, karıştırılma ihtimalinin bulunduğu, anılan mal ve hizmetler yönünden her iki markanın aynı bağlantılı bir işletme markaları olarak algılanabileceği, bu sebeple 556 sayılı KHK’nın 8/1-b maddesindeki koşulların gerçekleştiği gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne, dava konusu YİDK kararının dava konusu 2015/36239 sayılı davalı şirkete ait markanın kapsamında bulunan 16. sınıftaki “tespihler” hariç tüm mal ve hizmetler yönünden iptaline, dava konusu markanın 16. sınıftaki “tespihler” hariç tüm mal ve hizmetler yönünden hükümsüzlüğüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararı:

8. İlk derece mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içerisinde taraf vekillerince istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

9. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesinin 14.02.2019 tarihli ve 2018/742 E., 2019/148 K. sayılı kararı ile; somut uyuşmazlık yönünden tartışılması gereken hususun davacılar tarafından davalı şirketin marka tescil başvurusuna, davalı Kurum nezdinde yapılan itiraz dilekçesinde dahi sunulan Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararı ve devamındaki ilk derece mahkemesince verilen karara göre davalı şirketin başvurusunda kötü niyetli olup olmadığının belirlenmesi olduğu, İstanbul 1. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinin 10.06.2010 tarihli ve 2010/60 E., 2010/116 K. sayılı kararını bozan Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 04.05.2011 tarihli ve 2011/11-59 E., 2011/271 K. sayılı kararından sonra İstanbul 1. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinin 29.03.2016 tarihli ve 2012/82 E., 2016/47 K. sayılı kararında açıkça, “davalının markasal kullanımının en başından beri kötü niyetli olduğu” gerekçesiyle davalı şirket adına tescilli 193134 ve 195160 numaralı markaların hükümsüzlüğüne karar verildiği, bu kararın da Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 11.04.2018 tarihli ve 2016/9432 E., 2018/2605 K.

sayılı kararıyla onandığı, bu suretle davalı şirket için hukuk dünyasında varlık kazanan “Kültür” esas unsurlu markalarını kullanmasının en başından beri kötü niyetli olduğu gerekçesinin işbu davada da davalı şirket başvurusu yönünden geçerli olmadığı söylenmesinin yargı kararları arasında çelişki oluşturacağı, bu durumda ilk derece mahkemesince, davalı şirketin 2015/36239 sayılı ve “KÜLTÜR YAYINCILIK Özel Ders Defterim+Şekil” ibareli marka tescil başvurusunun da kötü niyetli olduğu gerekçesiyle davanın tamamen kabulüne karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde davanın kısmen kabulüne karar verilmesinin doğru olmadığı gerekçesiyle davalılar vekillerinin istinaf başvurularının esastan reddine, davacılar vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesince verilen kararın kaldırılarak davanın kabulüne, YİDK’nın 2016-M-11366 sayılı kararının tüm mal ve hizmetler yönünden iptali ile davalı şirkete ait 2015/36239 sayılı “KÜLTÜR YAYINCILIK Özel Ders Defterim+Şekil” ibareli markanın tüm mal ve hizmetler yönünden hükümsüzlüğüne karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı:

10. Bölge adliye mahkemesinin yukarıda belirtilen kararı, süresi içerisinde davalılar vekilleri tarafından temyiz edilmiştir.

11. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 05.02.2020 tarihli ve 2019/2137 E., 2020/962 K. sayılı kararı ile; “... Dava, marka tescil başvurusuna nisbi nedenlerle yapılan davacı itirazının reddine dair TPMK YİDK kararlarının iptali ile davalıya ait başvuru markasının hükümsüzlüğü istemine ilişkindir.

556 sayılı KHK 8/1-b maddesine göre, tescil için başvurusu yapılan marka, tescil edilmiş veya tescil için daha önce başvurusu yapılmış bir marka ile aynı veya benzer ise ve önceki markanın kapsadığı mal veya hizmetlerle aynı veya ilişkilendirilebilecek ölçüde benzer ise markalar arasında karıştırılma ihtimalinin bulunduğu kabul edilir ve önceki marka sahibinin itirazı halinde sonraki tarihli başvuru reddedilir.

Somut uyuşmazlıkta, istinaf üzerine İlk Derece Mahkemesi kararını kaldıran Bölge Adliye Mahkemesince, taraflar arasında daha önce görülen yargılama-larda davalının daha önceki “KÜLTÜR” esas unsurlu marka başvurularının kötü niyetli olduğu gerekçesiyle davalıya ait “KÜLTÜR” ibareli markanın hükümsüz-

lüğüne karar verildiği ve kararın kesinleştiği, davalının bu davaya konu “şekil+KÜLTÜR YAYINCILIK Özel Ders Defterim” unsurlu marka tescil başvurusunun da kötü niyetli olarak kabul edilmesi gerektiği gerekçesiyle sonuca gidilmişse de, her bir yeni başvuruda başvuruya eklenen yeni unsurlar bakımından hem işaretel olarak hem de tescil kapsamı bakımından bir bütün olarak başvuru markası ile itiraza mesnet markalar arasında marka tescil kapsamı itibarıyla 556 sayılı KHK 8/1-b kapsamında karıştırılma tehlikesinin bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi gerekmekte olup, daha önce benzer ibareli marka başvurusu yapılması tek başına kötü niyetli marka başvurusu olarak değerlendirilemeyecek olduğu halde, hatalı değerlendirmeye hüküm kurulması doğru görülmemiş ve bu nedenle hükmün davalılar yararına bozulması gerekmiştir...” gerekçesi ile karar oy çokluğuyla bozulmuştur.

Direnme Kararı:

12. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesinin 01.07.2020 tarihli ve 2020/658 E., 2020/574 K. sayılı kararı ile önceki gerekçeye ek olarak; Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 04.05.2011 tarihli ve 2011/11-59 E., 271 K. sayılı kararından sonra İstanbul 1. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinin 29.03.2016 tarihli ve 2012/82 E., 2016/47 K. sayılı, davalı şirketin markasal kullanımının en başında bu yana kötü niyetli olduğu gerekçesiyle davalı şirket adına tescilli 193134 ve 195160 numaralı “Kültür” esas unsurlu markaların hükümsüzlüğüne dair verilen kararın kesinleştiği, aynı karara dayalı olarak yine davalı şirketin 2015/36230 sayılı “KÜLTÜR YAYINCILIK ONDAN KAÇMAZ” ibareli marka tescil başvurusuna, davacının “Kültür” esas unsurlu markalarına dayanılarak yaptığı itirazlarının reddine dair, davalı Kurumun 2016-M-9768 sayılı YİDK kararının iptali ve tescil edilmiş olması hâlinde diğer davalı markasının hükümsüzlüğü istemine ilişkin davada, Ankara 3. Fikrî ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesince verilen 18.07.2017 tarihli ve 2016/457 E., 2017/373 K. sayılı karar ile davalının dava konusu marka başvurusunun, 556 sayılı KHK’nın 35. maddesi kapsamında kötü niyetli olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne dair verilen karara karşı davalılar vekillerinin istinaf itirazlarının, Dairelerince verilen 07.03.2019 tarihli ve 2018/835 E., 2019/261 K. sayılı karar ile aynı taraflar arasında görülüp sonuçlanan ve İstanbul 1. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesince verilen

29.03.2016 tarihli ve 2012/82 E., 2016/47 K. sayılı kararında açıkça, “davalının markasal kullanımının en başından beri kötü niyetli olduğu” gerekçesiyle davalı adına tescilli 1998/193134 ve 195160 numaralı markaların hükümsüzlüğüne karar verildiğinden ve bu kararın da Özel Dairenin 11.04.2018 tarihli ve 2016/9432 E., 2018/2605 K. sayılı kararı ile onandığından davalı şirket için hukuk dünyasında varlık kazanan “Kültür” esas unsurlu markalarını kullanmasının en başından beri kötü niyetli olduğu gerekçesinin, anılan davada da davalı şirket başvurusu yönünden geçerli olmadığı söylenmesinin, yargı kararları arasında çelişki oluşturacağı ve mümkün olmayacağı gerekçesiyle esastan reddedildiği, bu kararın da Özel Dairenin 14.01.2020 tarihli ve 2019/2209 E., 2020/351 K. sayılı ilamı ile onanarak kesinleştiği, anılan karardaki kötü niyetli marka başvurusuna dair gerekçesinin Özel Dairenin eldeki bozma kararından önceki bir başka kararı ile benimsendiği, taraflar arasındaki uyuşmazlığın geçmişinde ilk olarak davalı şirketin ticaret unvanında yer alan “KÜLTÜR” ibaresinin terkinine ve kullanılmasının men’ine karar verildiği, kararların kesinleştiği, ancak davalı şirketin bu kez unvanını 14.11.2000 tarihinde Özkültür Eğitim ve Ticaret Ltd. Şti., 17.12.2000 tarihinde de Özkültürlü Eğitim ve Ticaret Ltd. Şti. olarak değiştirdiği, yine 24.04.1998 tarihinde “KÜLTÜR DERSHANELERİ”, 24.06.1998 tarihinde de “KÜLTÜR” ibareli ve 1998/193134 ve 195160 numaralı markalarını tescil ettirmek için başvuruda bulunduğu, davalının “KÜLTÜR” sözcüğünü ticaret unvanında “ÖZKÜLTÜRLÜ” olarak yeniden kullanmasının ve “KÜLTÜR DERSHANELERİ” ile “KÜLTÜR” ibareli markalarını tescil ettirmeye çalışmasının kötü niyetli bir davranış olduğu hususlarının yargı kararları ile tespit edilerek kesinleştiği, aynı şekilde davalı şirketin 2015/36230 sayılı “KÜLTÜR YAYINCILIK ONDAN KAÇMAZ” ibareli marka tescil başvurusunun kötü niyetli olduğu hususunun da ilk derece mahkemesi ve kendi kararları ile kesinleştiği, bunun sonucunda davalı şirketin artık “Kültür” esas unsurlu marka tescil başvurusunda bulunmasının kötü niyetli olduğu, aksinin kabulünün Anayasa Mahkemesi kararları ile güvence altına alınan belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırılık teşkil edeceği ve yargı kararları ile ulaşılan sonuçlar arasında çelişki yaratacağı, davalı şirketin dahi bu tespitlerden kaçabilmek için sürekli ticaret unvanını değiştirmekte ve “Kültür” esas unsurlu marka tescil başvuruları yap-

maya devam ettiği, davalı şirketin “Kültür” asıl unsurlu marka tescil başvurularının kötü niyetli sayılmasının yasal bir zorunluluk olduğu, dava konusu marka başvurusunda esas unsurun “Kültür” ibaresi olduğu, diğer unsurların ayırt edici niteliklerinin bulunmadığı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi:

13. Direnme kararı süresi içinde davalı Kurum vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

14. Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; davalı şirketin, dava dışı önceki “Kültür” esas ibareli markasal kullanımlarının en başından itibaren kötü niyetli olduğunun kesinleşmiş mahkeme kararıyla tespit edilmiş olması karşısında, işbu dava konusu olan 2015/36239 sayılı “KÜLTÜR YAYINCILIK Özel Ders Defterim+Şekil” ibareli marka başvurusunun kötü niyetli bir başvuru olarak kabul edilip edilemeyeceği, buradan varılacak sonuca göre marka başvurusuna eklenen yeni unsurlar bakımından davalı şirkete ait marka başvurusu ile itiraza mesnet markalar arasında 556 sayılı KHK’nın 8/1-b maddesi kapsamında karıştırılma tehlikesinin bulunup bulunmadığının değerlendirilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

15. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle konuya ilişkin yasal düzenlemeler ile hukuki kavram ve kurumların ortaya konulmasında yarar bulunmaktadır.

16. Dava tarihi itibarıyla somut olaya uygulanması gereken 556 sayılı KHK’nın 7. maddesinde bir marka tescil başvurusunun “mutlak ret nedenleri” düzenlenmiş iken; anılan KHK’nın 8. maddesinde ise markanın tescili ile ilgili “nispi ret nedenleri” düzenlenmiştir. Ancak 556 sayılı KHK’da kötü niyet açıkça bir tescil engeli olarak düzenlenmemiş; sadece 556 sayılı KHK’nın 35/1. maddesinde mutlak ve nispi ret nedenlerinin yanında, ayrıca itiraz nedeni olarak öngörülmüştür. Anılan madde “Tescil başvurusu yapılmış markanın 7 nci ve 8 inci madde hükümlerine göre tescil edilmemesi gerektiğine ilişkin itirazlar ile başvurunun kötü niyetle yapıldığına ilişkin itirazlar ilgili kişiler tarafından marka başvurusunun yayımından itibaren üç ay içerisinde yapılır.” hükmünü haizdir. Buna göre, bir marka başvurusunda mutlak veya

nispi ret nedenlerinin varlığı mevcut olmasa dahi marka başvurusu kötü niyetle yapıldığı takdirde ilgili kişiler marka başvurusuna itiraz edebileceklerdir.

17. Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin 35/1. maddesi gereğince kötü niyet itirazının ilgili kişiler tarafından ileri sürülmesi ve bu talebin Türk Patent ve Marka Kurumu (Kurum) tarafından ret veya kabul şeklinde karara bağlanması gerekmektedir. Görüldüğü üzere Kurum, kötü niyetli marka başvurusuna karşı re’sen hareket etmemekte, bu yönde yapılacak bir itiraz üzerine inceleme yapmaktadır. Bu nedenle kötü niyet itirazı, nispi veya mutlak ret nedenleri açısından değerlendirildiğinde, itiraz üzerine harekete geçilmesi nedeniyle nispi ret nedeni olarak kabul edilmelidir.

18. Tescil edilmiş bir markanın hükümsüzlük hâlleri 556 sayılı KHK’nın 42. maddesinde düzenlenmiş olup, 556 sayılı KHK’nın 42/1-a maddesinde aynı KHK’nın 7. maddesinde sayılan mutlak ret nedenleri; 42/1-b maddesinde ise aynı KHK’nın 8. maddesinde sayılan nispi ret nedenleri hükümsüzlük hâlleri arasında belirtilirken; kötü niyetli tescil, ayrı bir hükümsüzlük nedeni olarak sayılmamıştır. Ancak 556 sayılı KHK’nın 42. maddesinde düzenlenmemiş olsa da tescil başvurusunun kötü niyetle yapılmış olması hâli genel hüküm ve temel prensip niteliğindeki 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun (TMK) 2. maddesi gereğince kötü niyetin korunması söz konusu olmayacağından, başlı başına bir hükümsüzlük nedeni olarak öğretisi ve uygulamada benimsenmektedir (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 16.07.2008 tarihli ve 2008/501 E., 2008/507 K. ve 17.06.2021 tarihli ve 2017/11-25 E., 2021/778 K. sayılı kararları). Nitekim bu benimseme, aynı zamanda 556 sayılı KHK’nın marka hakkının korunmasına ilişkin genel sistematiğine de aykırı düşmemektedir. Zira 556 sayılı KHK’nın 42/1-a maddesinde yer alan “Tanınmış markalarla ilgili hükümsüzlük davalarının tescil tarihinden itibaren 5 yıl içerisinde açılması gerekir. Markanın tescilinde kötü niyet varsa iptal davası süreye bağlı değildir.” hükmünden de anlaşılacağı üzere 556 sayılı KHK’nın amacı her hâlikarda kötü niyetli tescillerin önlenmesidir. Bununla birlikte 556 sayılı KHK’nın mehzını oluşturan 89/104 sayılı Avrupa Birliği Marka Yönergesi’nin 3/2 maddesi ve 40/94 sayılı Topluluk Marka Tüzüğü’nün 51/1-b maddesinde de kötü niyetli marka

tescil başvurusu, mutlak ret ve hükümsüzlük nedeni olarak düzenlenmiştir. Bu durumda, gerek öğretilerde ve uygulamada gerekse mukayeseli hukuk ve mehz Avrupa Birliği mevzuatında yer alan hükümler itibarıyla; markalar hukukundaki ülkesellik ile başvuru ve tescilde öncelik ilkelerinin yanında ayrıca başvuru ve tescilde kötü niyetin himaye edilmemesine ilişkin temel ilkenin de aynen korunduğu anlaşılmaktadır.

19. Hemen belirtilmelidir ki; 10.01.2017 tarihinde yürürlüğe giren 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun (SMK) 6/9 maddesinde, kötü niyetle yapılan marka başvurularına itirazın nispi ret nedeni olduğu açıkça düzenlenmiştir. Ayrıca hükümsüzlük hâllerinin düzenlendiği SMK'nın 25. maddesinde nispi ret nedenlerinden birinin mevcut olması hâlinde mahkeme tarafından markanın hükümsüzlüğüne karar verileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda kötü niyetli tescil 556 sayılı KHK döneminde öğretilerde ve uygulama ile hükümsüzlük nedeni olarak kabul edilmiş iken SMK ile birlikte artık açıkça hükümsüzlük hâli olarak düzenlenmiş bulunmaktadır.

20. Öte yandan ne 556 sayılı KHK'da ne de SMK'da hangi hâllerde kötü niyetli marka başvurusunun söz konusu olduğu belirtilmiştir. Ancak genel olarak kötü niyetli marka başvurusu; hak sahibi olmadığını bilmesine rağmen dürüstlük kuralına aykırı şekilde tescil için başvuruda bulunulması veya başvurunun tescil ettirilmesi olarak tanımlanabilir. Bu kapsamda başvuru sahibinin markanın aynısının veya benzerinin bir başkası tarafından kullanıldığını bilmesi veya bilmesi gerekmesi hâli, kötü niyetin varlığında önem kazanmaktadır. Örneğin, gerçek hak sahibi olmamakla birlikte başkasının ticaretinde kullandığı tescilsiz bir işareti, kendisinin hak sahibi olmadığını bile bile tescili için başvuruda bulunan kimse kötü niyetli sayılacaktır. Yine başkası tarafından kullanılan bir markanın aynısını veya benzerini bilerek ve haklı bir neden olmaksızın sırf rakibini engellemek amacı taşıyan engelleme markaları kötü niyetli marka başvurusu olarak değerlendirmelidir. Ayrıca başkasının markasından haksız olarak yararlanmak veya gerçekte kullanılmayıp yedekleme ve marka ticareti yapmak ya da şantajla yönelik başvuruda bulunmak ve tescil ettirmek de kötü niyetli olarak kabul edilmelidir (*Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 16.07.2008 tarihli ve 2008/501 E., 2008/507 K. ve 17.06.2021 tarihli ve 2017/11-25 E., 2021/778 K. sayılı kararları*). Görüldüğü üzere kötü

niyetli marka başvurusu hâli her somut olay kapsamında ayrıca değerlendirilmesi gereken bir husustur. Bu kapsamda marka hükümsüzlüğü davalarında kötü niyet iddiası ileri sürülmüş ise TMK'nın 2. maddesi gereğince kötü niyetin korunması söz konusu olamayacağından her somut olayın özellikleri göz önüne alınarak açıkça kötü niyetle gerçekleştirildiği belirlenen marka tescilinin hükümsüzlüğüne karar verilmelidir.

21. Yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davalı şirket tarafından 2015/36239 sayılı "KÜLTÜR YAYINCILIK Özel Ders Defterim+Şekil" ibareli marka başvurusunda bulunduğu, anılan marka başvurusuna ilişkin olarak davacılar tarafından karıştırılma ihtimali, tanınırlık, gerçek hak sahipliği, kötü niyet gerekçeleriyle ve "Kültür" esas unsurlu markalar mesnet gösterilerek yapılan itirazın nihai olarak dava konusu YİDK kararıyla reddedildiği anlaşılmaktadır. YİDK karar gerekçesinde somut uyumsuzluk bakımından, dayanak olarak ileri sürülen mahkeme kararları ve deliller karşısında davalı şirketin marka başvurusunun kötü niyetli olduğuna dair kanaatin oluşmadığı belirtilerek dava konusu markanın tesciline karar verilmiştir. Bunun üzerine işbu davada da davacılar vekili tarafından aynı gerekçelerle kötü niyet itirazında bulunulmuştur.

22. Dava konusu davalı şirkete ait marka başvurusundaki "KÜLTÜR YAYINCILIK Özel Ders Defterim+Şekil" şeklindeki ibarede esas unsurunun "KÜLTÜR" ibaresi olduğu, anılan ibare dışındaki kelime ve şekil unsurlarının "KÜLTÜR" ibaresi yanında yardımcı unsur niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır. Direnme kararında bahsi geçen ve davacılar Kültür Hizmetleri A.Ş. ile davalı arasında görülen İstanbul 1. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinin 10.06.2010 tarihli ve 2010/60 E., 2010/116 K. sayılı kararını bozan Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 04.05.2011 tarihli ve 2011/11-59 E., 2011/271 K. sayılı kararına uyularak verilen İstanbul 1. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinin 29.03.2016 tarihli ve 2012/82 E., 2016/47 K. sayılı kesinleşen kararında, davalı şirket adına tescilli ve "KÜLTÜR" esas unsurlu 193134 ve 195160 numaralı markaların, davalı şirketin markasal kullanımının en başından beri kötü niyetli olduğu gerekçesiyle hükümsüzlüğüne karar verilmiştir.

23. Her ne kadar Özel Dairece, her bir yeni başvuruda başvuruya eklenen yeni unsurlar bakımından

hem işaretsel olarak hem de tescil kapsamı bakımından dava konusu marka ile itiraza mesnet markalar arasında marka tescil kapsamı itibarıyla 556 sayılı KHK'nın 8/1-b maddesi kapsamında karıştırılma tehlikesinin bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi gerektiğinden daha önce benzer ibareli marka başvurusu yapılmasının tek başına kötü niyetli marka başvurusu olarak değerlendirilemeyeceği belirtilmiş ise de; dava konusu marka başvurusunun esas unsur olarak "KÜLTÜR" ibaresini içermesi, davacı tarafca kötü niyetli marka başvuru iddialarına dayanak olarak sunulan dosya kapsamındaki deliller, dava konusu başvuru markasındaki esas unsur olan "KÜLTÜR" ibaresinin yazım şeklinin, davalı şirkete ait olup İstanbul 1. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinin 29.03.2016 tarihli ve 2012/82 E., 2016/47 K. sayılı kesinleşen kararıyla hükümsüzlüğüne karar verilen 193134 ve 195160 sayılı markalardaki esas unsur olan "KÜLTÜR" ibaresiyle benzerliği ve davalı şirketin "KÜLTÜR" esas unsurunu içeren markasal kullanımının en başından bu yana kötü niyetli olduğunun kesinleşmiş mahkeme kararıyla belirlenmiş olması karşısında davalı şirkete ait dava konusu marka tescil başvurusunun kötü niyetli bir başvuru olduğunun kabul edilmesi zorunludur. Zira kesinleşmiş mahkeme kararı ile davacıların hak sahibi oldukları tespit edilen "KÜLTÜR" ibaresinin dava ko-

nusu markada esas unsur olarak kullanılması dürüstlük kuralına aykırı olup bu kapsamda davalı şirket tarafından gerçekleştirilen marka tescil başvurusunun iyi niyetli olduğu söylenemez.

24. Bu itibarla bölge adliye mahkemesince, dosyada mevcut deliller kapsamında ve davalı şirketin "KÜLTÜR" esas unsurlu markasal kullanımının kötü niyetli olduğuna dair tespitler içeren kesinleşmiş mahkeme kararına dayalı olarak yapmış olduğu değerlendirme sonucunda dava konusu marka başvurusunun kötü niyetli olduğuna dair gerekçeyle vermiş olduğu direnme kararı yerindedir.

25. O hâlde, direnme kararı usul ve yasaya uygun olup onanması gerekmektedir.

IV. SONUÇ

Açıklanan nedenlerle;

Davalı Kurum vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile direnme kararının **ONANMASINA**,

Harç peşin alındığından harç alınmasına yer olmadığına,

Dosyanın bölge adliye mahkemesine gönderilmesine, 29.06.2022 tarihinde oy birliği ile kesin olarak karar verildi.

Adem ALBAYRAK
Birinci Başkanvekili

Nurten ABACI UTKU

Hafize Gülgün VURALOĞLU

Nebahat ŞİMŞEK

Yakup ATA

Belkıs KARAKAŞ

Öznur KAKİLLİOĞLU

Nesrin ŞENGÜN

Ahmet Hamdi GÜLER

Dr. Şanver KELEŞ

Fatma Feyza ŞAHİN

Hüseyin TUZTAŞ

Sevil KARTAL

Hatice KAMIŞLIK

Sevinç TÜRKÖZMEN

Battal YILMAZ

Fatma AKYÜZ

Şahin ÇİL

Karşılaştırıldı. MD.
Yz. İşl. Md.

T.C.

YARGITAY**Hukuk Genel Kurulu**

ESAS NO : 2019/11-795

KARAR NO : 2022/374

**TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLAMI****İNCELENEN KARARIN**

MAHKEMESİ: Ankara 1. Asliye Ticaret Mahkemesi

TARİHİ : 29.03.2018

NUMARASI : 2018/114-2018/274

ASIL DAVADA

DAVACILAR : 1- H. K. 2- M.T.A.

vekili Av. Baha Cankut Sarıtaş

DAVALI : H.E.A. vekili Av. İlyas Zeybek

KARŞI DAVADA

DAVACI : H.E.A. vekili Av. İlyas Zeybek

DAVALILAR : 1-H. K. 2- M.T.A.

vekili Av. Baha Cankut Sarıtaş

1. Taraflar arasında karşılıklı görülen “ortaklıktan çıkarma, limited şirketin fesih ve tasfiyesi” davalarından dolayı yapılan yargılama sonunda; Ankara 1. Asliye Ticaret Mahkemesince verilen asıl ve karşı davanın usulden reddine ilişkin karar, taraf vekilleri tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

2. Direnme kararı karşı davada davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

I. YARGILAMA SÜRECİ**Asıl Davada Davacılar İstemi:**

4. Davacılar vekili; müvekkillerinden M.T.A.’nın davalı H.E.A. ile birlikte K. Enerji Lojistik Konut ve Yapı Sanayi Ltd. Şti’nin kurucu ortağı olduğunu, davalının aynı zamanda şirket müdürü olduğunu, diğer davacı H. K. ile birlikte ve müşterek imza ile temsil yetkisine sahip olduğunu, davalının şirkete

karşı olan özen ve bağlılık yükümlülüğü ile şirket esas sözleşmesinden doğan yükümlülüklerini ağır bir şekilde ihlal ettiğini, şirkete karşı rekabet yasağını da ihlal ettiğini, hiçbir şirket işini takip etmeyen davalının şirket işlerini sürdürülemez hâle getirdiğini, şirketi zarara uğrattığını ileri sürerek davalının şirket ortaklığından çıkarılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Asıl Davada Davalı Cevabı:

5. Davalı vekili; K. Enerji Lojistik Konut ve Yapı Sanayi Ltd. Şti’nin kurucu ortaklarının müvekkili ve davacılarından M.T.A. olduğu hususunun doğru olmadığını, müvekkilinin şirketin işlerini takip ettiğini, rekabet yasağının ihlal edilmediğini, ortaklıktan çıkarılmasına karar verilmesinin mümkün olmadığını, davacıların şirketin adresinde bulunmayıp şirket işleriyle ilgilenmediklerini, müvekkilinin Ankara 34. Noterliğinin 18.01.2013 tarihli vekâletnamesinde verilen yetkiler ile şirket işlerini yürüttüğünü, müvekkilinin üzerine düşen sorumluluğu ifa ettiğini, müvekkilinin işlemleri sayesinde şirketin uğraması muhtemel zararların önlendiğini, davacıların rekabet yasağına aykırı faaliyetler içerisinde olduklarını, çıkarma davasının şirket tarafından açılması gerektiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

Karşı Davada Davacı İstemi:

6. Davacı vekili; asıl davayı kabul anlamına gelmemekle birlikte şirketin faaliyetine devam etmesinin fiilen imkânsız hâle geldiğini, şirketin kayıtlı adresinin kullanılmadığını, davalıların şirkete uğramadıklarını, karar almanın mümkün olmadığını, mutad iş ve işlemlerin yapılamadığını ileri sürerek K. Enerji Lojistik Konut ve Yapı San. Ltd. Şti’nin fesih ve tasfiyesine karar verilmesini talep etmiştir.

Karşı Davada Davalılar Cevabı:

7. Davalılar vekili; davacı tarafından ileri sürülen iddiaların dayanaksız olduğunu, fesih şartlarının oluşmadığını, davacının davranışları nedeniyle toplantıların yapılamadığını, davacının kendi eylemleri nedeniyle şirketin feshini talebinin 4271 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun (TMK) 2. maddesi kapsamında kabul edilemeyeceğini belirterek karşı davanın reddini savunmuş, 25.03.2015 tarihli cevap dilekçesinin ıslahıyla mevcut durumda şirketin ortaklık yapısı itibarıyla davalı-karşı davacının ortaklıktan

çıkarılmasına ilişkin genel kurulu kararının alınmasının mümkün olmadığını, bu sebeple şirketin diğer müdür ve ortağı tarafından asıl davanın açıldığını, bu hâliyle asıl ve karşı davanın şirkete yönelik olarak açıldığını, karşı davacının şirketin feshine dair talebiyle ortaklıktan çıkmak istediğini zımnen kabul ettiğini, müvekkillerinin şirketin devamını istediklerini savunarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 636. maddesi uyarınca davalı-karşı davacının pay değerinin hesaplanarak ortaklıktan çıkarılmasını istemiştir.

Mahkeme Kararı:

8. Ankara 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin 14.05.2015 tarihli ve 2014/644 E., 2015/374 K. sayılı kararı ile; TTK'nın 640/3 ve 636/3. maddeleri uyarınca haklı sebepler ile ortağın şirket ortaklığından çıkartılmasının ancak şirket tarafından talep edilebileceği, öte yandan şirketin fesih ve tasfiyesine karar verilebilmesi için davanın şirket tüzel kişiliğine karşı açılması gerektiği gerekçesiyle asıl ve karşı davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı:

9. Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekillerince temyiz isteminde bulunulmuştur.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 20.09.2017 tarihli ve 2016/1685 E., 2017/4592 K. sayılı kararı ile; "...1-Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayandırılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına ve 6102 sayılı TTK'nin 616/1-h maddesi gereğince şirketin bu davayı açabilmesi için Genel Kurul Kararının gerekmesine göre davacılar/karşı davalılar vekilinin tüm, davalı/karşı davacı vekilinin davacı/karşı davalı H.K.'ya (Doğru: M.T.A.) yönelik aşağıdaki bent dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2-Karşı dava; limited şirket ortağının şirketin fesih ve tasfiyesi istemine ilişkindir. Her ne kadar mahkemece davanın şirkete karşı açılması gerektiği gerekçesiyle reddine karar verilmiş ise de davalı şirket ortağı tarafından limited şirketin diğer ortağı ve müdürüne karşı, karşı dava açıldığından karşı dava tarihinde şirket müdürü olan H.K.'nın pasif husumet ehliyeti bu-

lanmadığından H.K.'ya yönelik davanın reddi doğru ise de limited şirketin ortağı tarafından diğer ortağı olan M.T.A.'ya karşı da fesih davası yöneltildiğinden husumet eksikliğinin bulunmadığı gözetilerek karşı davanın esasının incelenmesi gerekirken karşı davalı M.T.A.'ya yönelik şirketin feshi davası yönünden de yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmamış davalı/karşı davacının karşı davalı M.T.A.'ya yönelik karşı davaya ilişkin temyiz itirazının kabulü ile karşı davaya ilişkin hükmün bozulması gerekmiştir..." gerekçesi ile karar bozulmuştur.

Direnme Kararı:

10. Ankara 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin 29.03.2018 tarihli ve 2018/114 E., 2018/274 K. sayılı kararı ile önceki gerekçeye ek olarak; dava dışı K. Enerji Lojistik Konut ve Yapı San. Ltd. Şti.'nin bir limited şirket olup tüzel kişilik ile hak ve fiil ehliyetine sahip olduğu, haklı nedenler ile limited şirketin fesih ve tasfiyesine ilişkin davanın ortaklık tüzel kişiliğine karşı açılması gerektiği, karşı davacının talebinin haklı nedenler ile dava dışı K. Enerji Lojistik Konut ve Yapı San. Ltd. Şti.'nin fesih ve tasfiyesine yönelik olup dava konusu subjektif hakka uymakla yükümlü olanın bizzat şirket tüzel kişiliği olduğu, şirket ortaklarının bu hakka uyma yükümlülükleri olmadığı, davada davalı sıfatının (husumetin) dava dışı şirkete ait olduğu gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi:

11. Direnme kararı süresi içinde karşı davada davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

12. Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; ortakları davacı-karşı davalı M.T.A. ve davalı-karşı davacı H.E.A.'dan ibaret olan K. Enerji Lojistik Konut ve Yapı San. Ltd. Şti.'nin fesih ve tasfiyesi istemiyle açılan karşı davada husumetin feshi istenen şirkete yöneltilmesinin gerekip gerekmediği, buradan varılacak sonuca göre mahkemece karşı davaya ilişkin verilen usulden ret kararının yerinde olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

13. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle konuya ilişkin yasal düzenlemeler ile hukukî kavram ve kurumların ortaya konulmasında yarar bulunmaktadır.

14. Limited şirketin işletme amacının gerçekleştirilebilmesi için ortaklar arasında güven ilişkisinin varlığı, şirketin devamı için zorunludur. Şirketin amacının gerçekleştirilmesi için gerekli olan güven ilişkisinin zedelenmesi durumunda ortakların aynı şirket çatısı altında bir arada bulunmaları beklenebilir. Ayrıca bir ortağın payını devrederek ayrılma imkânının bulunmadığı yahut zor olduğu durumlarda güven unsurunun zedelenmesi ortaklık ilişkisinin nihayete erdirilmesi amacıyla limited şirketlerde de haklı sebeple fesih kurumu düzenlenmiştir.

15. Bu amaçla düzenlenen TTK'nın 636/3. maddesi uyarınca; haklı sebeplerin varlığında, her ortak mahkmeden şirketin feshini isteyebilir. Mahkeme, istem yerine, davacı ortağa payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedebilir.

16. Anılan hükme göre her ortak, haklı sebeplerin varlığı hâlinde limited şirketin feshini isteyebilecektir. Haklı sebepten ne anlaşılması gerektiği ise somut durumun ve ileri sürülen hususların niteliğine göre mahkemece takdir edilecek olup esasında dürüstlük kuralı temelinde ortaklık ilişkisinin devam ettirilemeyecek düzeyde zedelenmiş olması durumu, limited şirketin feshinin haklı nedenini oluşturur. Başka bir deyişle ortaklıktaki güven ilişkisinin ortadan kalkması veya ortaklığın devamının dürüstlük kuralı gereği ortaklar bakımından çekilmez hâle gelmesine neden olan olaylar, limited şirketin feshi için haklı neden olarak kabul edilebilirler. Zira hiçbir ortak, dürüstlük kuralı gereği kendisi için çekilmez hâle gelen bir ortaklık ilişkisini devam ettirmesi beklenemez. Haklı sebep kavramı, her somut olayın niteliğine göre farklı tanımları bünyesinde barındırır.

17. Limited şirketin fesih ve tasfiyesine ilişkin davada (fesih davasında) davacı sıfatı şirketin ortaklarına aittir. Bu kapsamda TTK'nın 636/3. maddesi kapsamında ancak pay defterine kayıtlı ortaklar limited şirketin haklı nedenle feshini mahkmeden isteyebilirler. Limited şirketin feshini isteyen davacının ortaklık sıfatının yargılama boyunca mevcut olması gerekir. Aksi durumda ortaklık sıfatını yitiren davacı, taraf sıfatını da yitirecektir. Bu durum yargılamanın her aşamasında ileri sürülebileceği gibi mahkemece de re'sen nazara alınır.

18. Limited şirketin fesih davasında davalı sıfatı kural olarak limited şirketin tüzel kişiliğine aittir. Zira feshi istenen limited şirket, açılacak davada kural olarak davalı olarak yer almalıdır.

19. Öte yandan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 30. maddesi "*Hâkim, yargılamanın makul süre içinde ve düzenli bir biçimde yürütülmesini ve gereksiz gider yapılmamasını sağlamakla yükümlüdür.*" hükmünü haiz olup anılan hükümle amaçlanan; yargılamanın makul sürede tamamlanmasını sağlamaktır. Bu amaç; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 6. maddesi ile düzenleme altına alınan adil yargılanma hakkının en önemli unsurlarından olan "*yargılamanın makul bir süre içinde*" bitirilmesi ilkesine dayanmaktadır. Bu bağlamda, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), sözleşmenin taraf devletlerin hukukî sistemlerini, AİHS şartlarına uyacak şekilde düzenlemekle görevli olduğunu belirtmiştir (AİHM, *Zimmerman ve Steiner-İsviçre*, 13 Temmuz 1983, 29. Paragraf). Anayasa'nın 141. maddesi ile de "*davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması yargının görevidir*" denilerek ve HMK'nın "*Usul Ekonomisi ilkesi*" başlıklı 30. maddesi de benzer hükümle davaların makul bir süre içerisinde bitirilmesi gerektiğini açıkça düzenlenmiştir. Usul ekonomisi ilkesi, HMK'nın 30. maddesiyle düzenleme altına alınmış olup; uyuşmazlıkların en az giderle, en makul sürede ve en az emekle çözümü ve gereksiz yere dava açılmasının engellenmesi şeklinde açıklanmaktadır.

20. Bu kapsamda her ne kadar kural olarak limited şirketin TTK'nın 636/3. maddesi çerçevesinde haklı nedenlerle feshine ilişkin olarak açılan bir davada husumetin, feshi istenen şirketin tüzel kişiliğine karşı yöneltilmesi gerekir ise de; iki kişiden müteşekkil limited şirketin ortaklarının davacı ve davalı olarak yer aldığı davada, yukarıda açıklanan usul ekonomisi ilkesi çerçevesinde taraf teşkilinin sağlanmış olduğunun kabul edilmesi gerekir. Başka bir deyişle iki ortaktan biri tarafından diğer ortağa karşı açılan, iki ortaktan müteşekkil limited şirketin feshine dair davada taraf teşkilinin sağlanmış olduğunun kabulü, Anayasanın 141. maddesi ve HMK'nın 30. maddesinde düzenlenen, yargılamanın en az giderle ve makul sürede bitirilmesi ile gereksiz yere dava açılma-

sının engellenmesine dair usul ekonomisi ilkesine uygun düşer.

21. Yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; karşı dava ile TTK'nın 636/3. maddesi kapsamında feshi istenen K. Enerji Lojistik Konut ve Yapı Sanayi Ltd. Şti.'nin ortaklarının karşı davacı H.E.A. ile karşı davalı Mehmet Tolga Avcı'dan ibaret olduğu, anılan tarafların K. Enerji Lojistik Konut ve Yapı Sanayi Ltd. Şti. nezdinde şirket sermayesi üzerinde yarı yarıya pay sahibi oldukları anlaşılmaktadır.

22. Her ne kadar mahkemece, K. Enerji Lojistik Konut ve Yapı Sanayi Ltd. Şti.'nin feshine ilişkin olarak karşı davacı tarafından diğer ortak olan karşı davalı Mehmet Tolca Avcıoğlu'na husumet yöneltilerek açılan karşı davada husumetin kural olarak dava konusu şirketin tüzel kişiliğine yöneltilmesi gerektiğine dair kurala dayalı olarak usulden ret kararı verilmiş ise de; anılan şirketin tüm ortakları, karşı davacı ile karşı davalı M.T.A.'dan ibaret olup her iki ortanın da yer aldığı karşı davada husumet eksikliğinin bulunmadığının kabulü, yargılamanın en az giderle ve makul sürede bitirilmesi ile gereksiz yere dava açılmasının önlenmesine dair usul ekonomisi ilkesi gereği zorunludur. Aksinin kabulü, iki ortaktan ibaret olan limited şirketin ortaklarının tümünün taraf olarak yer aldığı fesih davasının mevcudiyeti yanında şirket tüzel kişiliğine karşı ayrı bir fesih davasının açılması sonucunu doğuracak olup böyle bir durum, HMK'nın 30. ve Anayasanın 141. maddelerinde ifade edilen usul ekonomisi ilkesine aykırılık teşkil edecektir. Bu sebeple mahkemece, karşı davacı tarafından karşı davalı M.T.A. aleyhine açılmış olan K. Enerji Lojistik Konut ve Yapı Sanayi Ltd. Şti.'nin feshine ilişkin davada, taraf teşkilinin sağlandığı kabul edilerek işin esasına girilip hâsıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekir.

23. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında; K. Enerji Lojistik Konut ve Yapı Sanayi Ltd. Şti.'nin feshi istemiyle açılan karşı davada, ortakların kişiliğinden ayrı bir kişiliğe, hak ehliyeti ve fiil ehliyetine sahip şirkete husumetin yöneltilmesinin zorunlu olduğu, şirketin taraf ve dava ehliyetine haiz olduğu, bu sebeple hakkında açılan karşı davada taraf olarak yer alarak buna bağlı savunma hakkı ile hukukî dinlenilme hakkını kullanma imkânının şirkete tanınması gerektiği, şirketin taraf olmadığı davada kişiliğini sona erdirecek biçimde feshine karar verilemeyeceği, organ sıfatını haiz olmayan ve menfaatleri her durumda şirket ile örtüşmeyen ortakların taraf olarak yer aldığı davada taraf teşkilinin sağlandığının söylenemeyeceği, bu nedenle direnme kararının onanması gerektiği yönünde görüş ileri sürülmüş ise de bu görüş, yukarıda açıklanan nedenlerle Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir.

24. Hâl böyle olunca; yerel mahkemece, Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

IV. SONUÇ

Açıklanan nedenlerle;

Karşı davada davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında belirtilen nedenlerden dolayı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Geçici 3. maddesi atfıyla uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429. maddesi gereğince **BOZULMASINA**,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırına geri verilmesine,

Aynı Kanun'un 440. maddesi gereğince kararın tebliğinden itibaren on beş gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 24.03.2022 tarihinde yapılan ikinci görüşmede oy çokluğu ile karar verildi.

Adem ALBAYRAK
Birinci Başkanvekili
Onama

Nurten ABACI UTKU

Nebahat ŞİMŞEK

Yakup ATA

Belkıs KARAKAŞ

Öznur KAKILLIOĞLU

Nesrin ŞENGÜN

Ahmet Hamdi GÜLER

Dr. Şanver KELEŞ
Onama

Fatma Feyza ŞAHİN

Gülfem SAYGILI

Hüseyin TUZTAŞ
Onama

Sevil KARTAL

Hatice KAMIŞLIK

Sevinç TÜRKÖZMEN

Battal YILMAZ

Fatma AKYÜZ
Onama

Zeki GÖZÜTOK
Onama

Ali Kemal ÜNSOY

**Karşılaştırıldı. S.K.
Yazı İşl. Md.**

KARŞI OY

Direnmeye konu olan Özel Daire ile Mahkeme arasındaki uyuşmazlık; ortakları davacı-karşı davalı M.T.A. ve davalı-karşı davacı H.E.A.'dan ibaret olan K. Enerji Lojistik Konut ve Yapı San. Ltd. Şti.'nin fesih ve tasfiyesi istemiyle açılan karşı davada husumetin feshi istenen şirkete yöneltilmesinin gerekip gerekmediği, buradan varılacak sonuca göre mahkemece karşı davaya ilişkin verilen usulden ret kararının yerinde olup olmadığı noktasındadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu 636. maddede limited şirketin sona ermesi sebepleri ve sona ermenin sonuçları düzenlenmiş olup maddenin ikinci fıkrasında uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul toplanamıyorsa, ortaklardan veya şirket alacaklılarından birinin şirketin feshini istemesi üzerine şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesinin müdürleri dinleyerek şirketin, durumunu

kanuna uygun hâle getirmesi için bir süre belirleyeceği buna rağmen durum düzeltilmezse şirketin fesihine karar verileceği dördüncü fıkrafta, fesih davası açıldığında mahkemenin taraflardan birinin istemi üzerine gerekli önlemleri alabileceği beşinci fıkrafta ise sona ermenin sonuçlarına anonim şirketlere ilişkin hükümlerin uygulanacağı düzenlenmiştir.

636. maddenin gerekçesinde de belirtildiği üzere mahkeme tarafından mahkemenin taraflardan birinin istemi üzerine gerekli önlemleri alması mümkün olup alınabilecek bu önlemlerden birisi de şirkete kayyım tayin edilmesidir. Bu TMK 427. maddede gereğince yönetim kayyımı atanması olabileceği gibi organ yokluğu hâlinde Türk Medeni Kanunu 426. maddesi gereğince temsil kayyımı atanması da olabilecektir.

Türk Medeni Kanunu 47 madde ve devamında tüzel kişiler düzenlenmiştir. Bu düzenlemelerde tüzel kişilerin cins, yaş, hısımlık gibi yaradılış gereği

insana özgü niteliklere bağlı olanlar dışındaki bütün hakları ve borçlara ehil oldukları (HMK 48/1 hak ehliyeti) tüzel kişilerin kanuna ve kuruluş belgelerine göre gerekli organlara sahip olmakla fiil ehliyeti kazanacakları (TMK 49 fiil ehliyeti), tüzel kişinin iradesinin organları aracılığıyla açıklanacağı, organların hukukî işlemleri ve diğer bütün fiilleri ile tüzel kişiyi borç altına sokacakları (TMK 50 fiil ehliyetinin kullanılması) hükümleri bulunmaktadır.

Ortakların kişiliğinden ayrı olarak kişiliğe sahip olan tüzel kişilerin feshinin istendiği durumlarda hak ehliyeti ve fiil ehliyetine sahip tüzel kişiye husumetin yöneltilmesi gerekir. Bir yandan ortakların kişiliğinden bağımsız ayrı bir kişiliği olduğu kabul edilirken diğer yandan kendisine husumet yöneltilmeksizin ortakların birbirlerine açacakları dava ile taraf teşkilinin sağlanmış olabileceği düşünülemez. Nitekim yerleşik uygulamalarda da limited şirketin feshi davasının şirkete karşı açılması gerektiği, hem diğer ortaklara hem de tüzel kişiye karşı açılan davalarda ortakların pasif husumet ehliyetinin bulunmadığı husumetin şirkete ait olduğu kabul edilmektedir. Husumetin şirkete yöneltilmeksizin sadece ortaklara davanın açıldığı hâllerde de maddi hukuk kuralları gözetildiğinde bu yerleşik uygulamadan ayrılmayı gerektirir bir neden ve kural bulunmamaktadır.

Husumeti belirleyen maddi hukuk kuralları aynı zamanda usule ilişkin kurallara da yansımış olup 6100 sayılı HMK 50/1 maddede medeni haklardan yararlanma ehliyetine sahip olanların davada taraf ehliyetine sahip olduğu, HMK 51/1. maddede dava ehliyetinin medeni hakları kullanma ehliyetine göre belirleneceği, HMK 52. maddede ise medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olmayanların davada kanuni temsilcileri, tüzel kişilerin ise yetkili organları tarafından temsil edileceği düzenlenmiştir.

Feshine karar verilmesi istenen şirketin tüzel kişiliğine bağlı olarak taraf ehliyeti ve dava ehliyeti mevcut olduğundan hakkındaki bir davada taraf sıfatının kendine tanınması buna bağlı olarak savunmalarını yapabilmesi, şirkete hukukî dinlenilme hakkını kullanabilme imkânı tanınması zorunluluğu, maddi hukuk kurallarının ve medeni usul hukuku kurallarının da bir sonucudur. Bu en temel kurallara aykırı olarak şirketin taraf olmadığı bir davada hakkında karar verilir kişiliğini sona erdirecek

biçimde feshine karar verilebileceğinin düşünülmesi mümkün değildir.

Bir an için aksi düşünülse bile, şirketin menfaatleri ile şirketin feshini isteyenlerin menfaatleri her zaman birbiriyle örtüşmez. Örtüşmeyen bu menfaatler nedeniyle organ sıfatı bulunmayan ortakların şirketi temsil edebileceği ve tüm ortakların davada yer alması ile taraf teşkilinin sağlanmış sayılması gerektiği sonucuna varılamaz.

Örtüşmeyen menfaatlere örnek olarak TMK 612. madde hükmü örnek olarak verilebilir. Bu madde de şirketin kendi esas sermaye paylarının, sadece bunları alabilmek için gerekli tutarda serbestçe kullanabileceği öz kaynaklara sahipse ve alacağı payların itibari değerlerinin toplamı esas sermayenin %10'unu açmıyorsa iktisap edebileceği (TTK 612/1), şirket sözleşmesinde öngörülen veya mahkeme kararı ile hükme bağlanmış olan bir şirketten çıkma ya da çıkarma dolayısıyla, esas sermaye paylarının iktisabı hâlinde 1. fıkradaki üst sınırın %20 olarak uygulanacağı, iktisap edilen ve %10'u aşan sermaye paylarının 2 yıl içinde elden çıkarılacağı veya sermaye azaltılması yoluyla itfa edileceği (TTK 612/2) hükme bağlanmıştır.

Örtüşmeyen menfaatlerle ilgili diğer bir örnek vermek gerekirse; TTK 636/3. fıkrada haklı sebeplere dayalı şirketin feshi istemlerinde mahkemenin istem yerine, davacı ortağı payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedilebileceği belirtilmiş olup ortakların iradesinden bağımsız olarak mahkemeye bazı önlemler alma yetkisi tanınmıştır.

Şirket menfaatleri sadece ortaklar nezdinde korunması gereken hak ve menfaatler içermeyip alacaklıların menfaatini de kapsayan daha geniş bir koruma alanını içermektedir. Bu nedenledir ki haklı sebeple şirketin feshi davalarında hâkim, ortakların taleplerinden bağımsız olarak şirketin varlığını sürdürmesini önceleyen önlemler alabilecektir. Şirketin taraf olarak yer aldığı haklı sebeple fesih (TTK 636/3) davasında hâkime bu kadar geniş yetki verilmiş iken, TTK 636/2. madde kapsamında açılan ve şirketin taraf olarak yer almadığı fesih davasında TTK 636/4 madde kapsamında alınabilecek etkili

önlemlere başvurulamamasına neden olabilecektir. Şirketin kendi durumunu verilen süre ile düzeltme imkânı da bulmak suretiyle ayrıca hâkimden madde kapsamında önlemlere hükmedilmesini isteyerek şirketin devamlılığını sağlaması, alacaklıların haklarını da koruyacaktır. Feshi istenen şirketi ve bunun yanında şirket alacaklılarını da koruyucu etkiye sahip olacak bu önlemlerin neler olabileceğinin belirlenmesi ve verildiğinde tam işlerlik kazanabilmesi de ancak şirkete husumet yöneltilmiş olması hâlinde tam olarak mümkün olabilecektir.

Ortakların kişiliğinden ayrı bir kişiliğe sahip olan şirketlerin, ortakların menfaatleri ile örtüşmeyen menfaatleri bulunduğu ve en azından örtüşmeyen menfaatlerini korumak amacıyla hareket etme ihtimali gözetildiğinde şirketten habersiz görülecek dava ile şirketin feshine karar verilebilmesinin mümkün olmadığı kabul edilmelidir.

Ayrıca bu davalarda TTK 636/2. madde gereğince mahkeme, şirketin, durumunu Kanuna uygun hâle getirmesi için bir süre belirleyip, buna rağmen durum düzeltilmezse, şirketin feshine karar verebileceğinden bu kural dahi şirketin davada yer alması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır. Mahkemenin davada taraf olarak yer almamış şirkete durumunu kanuna uygun hâle getirmesi için süre verebileceğinden söz edilemeyeceği için süre verme şartının gerçekleşebilmesi için de bu zorunludur. Özellikle şirketin ortaklardan bazıları tarafından değil de organ sıfatını taşıyan ancak ortak sıfatı bulunmayan müdürler tarafından yönetildiği şirketlerde bu durum çok daha belirgin hâle gelmektedir.

Sadece ortaklar arasında görülen ve şirketin durumunun düzeltilmesi için süre verilmesinden elde edilmek istenen amaca hizmet edebilecek yönetim kayyımı atanması talebinde bulunmaksızın şirketin feshi isteğiyle açılıp sürdürülen bir davada, şirketin durumunun düzeltilmesi için tüm ortakların arzu- lu ve istekli olmayabilecekleri de düşünüldüğünde şirkete husumet yöneltilmesindeki zorunluluğunun varlığı da açıkça görülmektedir.

Organ yokluğuna dayalı açılan fesih davalarında şirketin temsil edecek bir organ bulunmadığı için husumetin ortaklara yöneltilmesinin yeterli olduğu sonucuna da varılmamalıdır. Zira organ yokluğu hâ-

linde aleyhine açılan davada şirkete temsil kayyımı atanmak suretiyle davanın görülebilmelerini mümkün kılan düzenlemeler mevcut iken bu düzenlemelerin aksine olarak bu husus şirkete husumet yöneltilmesini haklı kılan bir sebep olarak görülemez.

Yukarıda yapılan açıklama ve sözü edilen kural- larla birlikte somut direnmeye konu husus değerlendirildiğinde; ortaklardan biri tarafından diğer ortak aleyhine açılan davada, feshi istenen ve kendisine husumet yöneltilmesi zorunlu olan şirkete husumet yöneltilmediği, verilen süreye rağmen taraf teşkilindeki eksiklik tamamlanmadığı için davanın usulden reddine karar verilmiş olması yerindedir. Bu durumda direnme hükmünün onanması gerektiği görüşünde olduğumuzdan, şirket ortaklarının davada taraf olarak yer almasının yeterli olduğu kabul edilerek Özel Daire kararı gibi bozma yönünde oluşan değerli çoğunluk görüşüne katılamıyoruz.

Adem ALBARAK
Birinci Başkanvekili

Zeki GÖZÜTOK
Üye